

Latvijas Republikas Vides ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības iela 23, Rīga, LV - 1045 (tālrunis: 67321173; fakss: 67321049)

Rīgā

2009.gada 2.jūnijā

Atzinums Nr.17

Par Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu Vides pārskatu

Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu (turpmāk tekstā arī plānošanas dokuments) Vides pārskata otrā redakcija iesniegta Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk tekstā arī Birojs) 2009.gada 13.maijā. Atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6. daļas prasībām.

Vides pārskata raksturojums un analīze:

2005.gada 20.decembrī Rīgas dome izdevusi saistošos noteikumus Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”. Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam sadaļa. Minētajam plānošanas dokumentam 2005.gadā veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un izstrādāts Vides pārskats, par kuru Birojs 2005.gada 16.decembrī sniedzis atzinumu Nr.24. Saistībā ar nepieciešamību veikt izmaiņas plānošanas dokumentā Rīgas dome 2007.gada 23.janvārī pieņēma lēmumus Nr.1953, Nr.1954 un 2007.gada 3.jūlijā lēmumu Nr.2633 par Rīgas domes 20.12.2005. saistošo noteikumu Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” grozījumu izstrādes uzsākšanu. Birojs 2007.gada 24.augusta lēmumā Nr.58-p secināja, ka Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumi atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešās daļas noteiktajiem plānošanas dokumentiem, kuriem piemērojams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumos paredzētas izmaiņas Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam Paskaidrojuma rakstā, grafiskajā daļā „Galvenās aizsargjoslas un citi zemesgabalu izmantošanas aprobežojumi”, grafiskajā daļā „Apbūves stāvu skaita plāns”, grafiskajā daļā „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”. Vides pārskatā norādīts, ka plānošanas dokumenta stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts un Vides pārskata projekts sagatavots saskaņā ar 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, un ievērojot darba uzdevumu Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu

izstrādāšanai līgumā starp Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentu un SIA „Vides Konsultāciju Birojs” pievienoto programmu, ņemot vērā Biroja 16.12.2005. atzinumā Nr.24 izteiktos priekšlikumus, kā arī Satversmes tiesas 17.01.2007. spriedumā lietā Nr.2007-11-03 minētos argumentus.

Izvērtējot Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu Vides pārskata atbilstību 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk tekstā – MK noteikumi) IV nodaļas 8. punkta prasībām, Birojs konstatē:

1. Vides pārskatā aprakstīta plānošanas dokumenta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā arī SIVN) Vides pārskata sagatavošanas procedūra, sabiedrības līdzdalība, apspriešanas process un rezultāti. Vides pārskata projekts sagatavots, balstoties uz Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumos ietverto informāciju, grozījumu izstrādāšanas procesā pasūtīto projektu pārskatiem, kā arī valsts un pašvaldības vides monitoringa datiem. Novērtējuma laikā papildus tika veikti pētījumi par plānošanas dokumenta realizācijas iespējamo ietekmi uz vairākām bioloģiski vērtīgajām teritorijām. SIVN gaitā papildus tika rīkotas konsultācijas ar ieinteresētajām institūcijām, kā arī organizētas vairākas tikšanās ar profesionālajām un nevalstiskajām organizācijām. Autori informē par sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem priekšlikumiem, kas, saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, detalizēti izvērtēti un iespēju robežās iestrādāti Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumos. Jāatzīmē, ka pēc grozījumu precizēšanas tie atkārtoti līdz ar pilnveidoto Vides pārskata 2.redakciju tika nodoti sabiedriskajai apspriešanai, realizējot pilnu sabiedriskās apspriešanas procedūru, kas detalizēti aprakstīta Vides pārskatā.
2. Vides pārskata 2.nodaļā „Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumi un to izvērtējuma metodes” 3., 4. un 5. tabulā uzskaitītas visas teritorijas, kuras skar teritorijas plānojuma grozījumi. Jāatzīmē, ka 4.tabulā uzrādīts, ka Mīlestības saliņu grozījumos paredzēts iekļaut kā Ostas apstādījumu un dabas teritoriju (O_A), savukārt teritorijas plānojuma grozījumu kartē „Teritorijas (plānotā) atļautā izmantošana” Mīlestības saliņa atzīmēta kā dabas parka „Piejūra” teritorija, neapzīmējot to kā Ostas apstādījumu un dabas teritoriju. Teritoriālās vienības pēc sava ietekmju veida nosacīti iedalītas trīs blokos: Rīgas pilsētas teritorija, Rīgas brīvostas teritorija, starptautiskās lidostas „Rīga” ietekmes zona. Šajā Vides pārskata nodaļā ievietota 6.tabula „Grozījumu būtiskuma vērtēšanas kritēriji un to raksturojums”. Kritēriji izstrādāti, ņemot vērā teritorijas plānojuma grozījumos veikto izmaiņu veidu un apjomu, kā arī teritorijas atrašanos īpaši aizsargājamā dabas, kultūrvēsturiska pieminekļa, dzīvojamā rajona teritorijā vai to tiešā tuvumā. Izvērtējot visas grozījumos plānotās izmaiņas pēc iepriekš minētajiem kritērijiem, tika noteiktas teritorijas, kurās veiktie grozījumi ir būtiski. Šīm plānotajām izmaiņām tika veikts detalizētāks novērtējums, ņemot vērā esošo situāciju konkrētajā vietā, kā arī izvērtējot ietekmes gan bioloģiskās daudzveidības, gan kultūrvēsturisko vērtību, gan iedzīvotāju dzīves kvalitātes, gan pilsētvides kvalitātes aspektā. Ņemot vērā lielo atsevišķo grozījumu skaitu, šāda piedāvātā metodoloģija kopumā vērtējama pozitīvi, jo dod iespēju prioritāru uzmanību pievērst galvenajām

un būtiskākajām ietekmēm, kas ir sevišķi svarīgi tieši ietekmes uz vidi aspektā vērtējot kopējo ietekmju nozīmīgumu. Tai pat laikā jāatzīmē, ka šī pieeja ir optimāla novērtējuma veikšanai konkrētās teritorijās, bet salīdzinoši grūtāk piemērojama pārējām grozījumu izmaiņām, tai skaitā it kā redakcionālajiem, bet tai pašā laikā nozīmīgajiem paskaidrojuma raksta grozījumiem.

3. Vides pārskatā vērtēta Rīgas teritorijas plānojuma grozījumu atbilstība EK direktīvu un Latvijas normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām, kā arī norādīta tā saistība ar augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem – Nacionālo vides politikas plānu, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu, Bioloģiskās daudzveidības nacionālo programmu, Nacionālo attīstības plānu, kā arī Rīgas reģiona attīstības dokumentiem. Vides pārskatā ietverta informācija par jau izstrādātiem Rīgas vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentiem. Rīcības programma gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgā izstrādāta, pamatojoties uz Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumiem Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”. Programma izstrādāta ar mērķi uzlabot gaisa kvalitāti vietās, kur gaisa piesārņojuma līmenis pārsniedz vai var pārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus, vai gaisa kvalitātes novērtējumā konstatēta gaisa piesārņojuma līmeņa paaugstināšanās. Rīgas domē 2006.gada 17.novembrī tika pieņemti saistošie noteikumi Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu”, kuros noteikta teritorija, kurā piesārņojums ar slāpekļa dioksīdu pārsniedz normatīvos aktos noteikto gada vidējo koncentrāciju. Noteikumi aizliedz šajā teritorijā jaunu objektu būvniecību, kuru darbība saistīta ar slāpekļa oksīdu emisiju. Autori norāda, ka līdzīgs regulējums būtu jāievieš arī attiecībā uz piesārņojumu ar benzolu un cietajām daļiņām PM₁₀. Birojs akcentē, ka šajā aspektā Rīgas domei īpaša uzmanība jāpievērš turpmākai izpētei un datu aktualizācijai, lai iegūtu precīzus datus par šo vielu izplatību un izmaiņu tendencēm, kas būtu par pamatu konkrētu pasākumu realizācijai, t.sk. attiecīgu regulējumu ieviešanai. Rīgas pilsētai ir izstrādāts atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006.-2012.gadam, Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija 2005.-2018.gadam, Velosatiksmes attīstības koncepcija 2005.-2018.gadam, ka arī Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam. Viens no noteiktajiem šīs stratēģijas prioritārajiem mērķiem ir uz austrumu – rietumu saikni balstīta ekonomikas attīstība un šī mērķa sasniegšanai viens no izvirzītajiem uzdevumiem ir atbalstīt tranzīta infrastruktūru un veicināt loģistikas pakalpojumu sniegšanu. Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumos Rīgas Brīvostā plānotas teritorijas infrastruktūras attīstībai, t.sk. dzelzceļa līniju atzari ostas vajadzībām. Grozījumi ietver arī lidostas attīstībai nepieciešamo teritoriju paplašināšanu, kas saistīta ar lidmašīnu pārvadāto pasažieru skaita palielināšanos. Autori informē arī par citiem stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem un ar tiem saistītajiem plānotajiem pasākumiem Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumos - degradēto teritoriju revitalizāciju un attīstību, kultūrvēsturisko objektu aizsardzību, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.
4. Vides pārskatā vērtēta Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu mērķu un rīcību atbilstība galvenajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem un ilgtspējīgas attīstības

principiem, un Rīgas pilsētas starptautiskajām saistībām, kas saistītas ar ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu. Autori norāda, ka SIVN nodrošina vides aizsardzības prasību integrēšanu pilsētas attīstības plānošanas dokumentos, turklāt daļa grozījumu ir izstrādāti ar mērķi iekļaut vides aizsardzības prasības, kas pirms šo grozījumu izvirzīšanas nebija ņemtas vērā. Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumos plānotās izmaiņas Rīgas Brīvdabas teritorijā ir tieši attiecināmas uz Latvijas Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes izvirzītajiem mērķiem, kas lielā mērā pievēršas tautsaimniecības attīstībai un labklājības sabiedrības veidošanai, tajā pašā laikā ņemot vērā arī vides aizsardzības intereses. Autori norāda uz to, ka pilsētas ilgtspējīgas attīstības nolūkos ir paredzēta Centra apbūve teritorijās, kas ir izslēgtas no Rīgas Brīvdabas robežām. No Brīvdabas teritorijas robežām ir izslēgta arī daļa Mangaļsalas dabas teritorijas. Lai Brīvdaba nodrošinātu savu konkurētspēju, tai ir nepieciešams intensificēt savu darbību līdz šim neizmantojamajām vai mazizmantojamajām vietām. Pārskatā norādīts, ka, lai arī šobrīd ir pieejama informācija par galvenajiem attīstības projektiem, ko paredzēts īstenot Rīgas Brīvdabas teritorijā tuvāko 10 gadu laikā, trūkst datu par paredzēto darbību veidu un izmantojamām tehnoloģijām, kā arī detalizētiem projekta risinājumiem, tāpēc pašreizējā brīdī SIVN ietvaros ir orientējoši identificētas iespējamās potenciālās ietekmes atbilstoši pieejamai informācijai. Autori norāda, ka tām Rīgas Brīvdabas teritorijā plānotajām darbībām, kas saistītas ar būtisku vides ietekmi, būs jāveic arī paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums. Rīgas teritorijas plānojuma grozījumi saistīti galvenokārt ar apbūves veida maiņu atsevišķās teritorijās, kā arī atsevišķu mikroliegumu aizsardzību, kas, savukārt, dod pozitīvu ieguldījumu pilsētas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Biroja skatījumā pozitīvi vērtējama bijušās Deglava ielas izgāztuves teritorijas pārveide par Apstādījumu un dabas teritoriju, paredzot atbilstošus pasākumus tās revitalizācijai. Vienlaikus autori gan norāda, ka atsevišķi grozījumi paredz arī dabas teritoriju un apbūves teritoriju ar apstādījumiem transformāciju par apbūves platībām. Autori vērš uzmanību uz plānošanas dokumentā paredzētajām darbībām Spilves pļavās un norāda, ka turpmāk lielāka uzmanība būtu jāpievērš bioloģiski daudzveidīgo teritoriju saglabāšanai, nepieciešamības gadījumā piešķirot tām aizsardzības statusu. Grozījumos nav paredzēta ievērojama jaunu dzīvojamo rajonu izveide, izņemot Sužu ragā pie Ķīšežera, kur paredzētas izmaiņas plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanā, paredzot tur apstādījumu un dabas teritorijas vietā ierīkot apbūvi. Ņemot vērā esošās antropogēnās ietekmes apjomu, Ķīšezerā nebūtu pieļaujama notekūdeņu novadīšana. Vides pārskatā norādīts uz Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumiem Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” un Rīgas teritorijas plānojuma Apbūves noteikumos (97.punkts) ietvertu prasību pieļaut apbūvi tikai tādās vietās, kur iespējams pieslēgties centralizētajam inženierkomunikāciju tīklam. Autori norāda, ka teritorijas plānojuma grozījumos 57 bijušās apbūves teritorijās tiek mainītas par Apstādījumu un dabas teritorijām, savukārt atsevišķās teritorijās ir samazināts atļautais stāvu skaits (piemēram, Vidzemes priekšpilsētā, Sarkandaugavā, zemesgabalos Ezermalas un M.Ķempes ielā, Kokneses prospekta rajonā). Vides pārskatā

ietverta informācija par Rīgas teritorijas plānošanas pamatnostādņēs izvirzītajām prasībām attiecībā uz ūdens resursiem pieguļošajām teritorijām un teritorijas plānojuma grozījumos precizētajām aizsargioslām. Autori informē par Rīgas aglomerācijai 2008.gadā izstrādāto trokšņa stratēģisko karti, kas izstrādāta saskaņā ar 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” un nepieciešamību izstrādāt arī trokšņa piesārņojuma samazināšanas rīcības programmu. Teritorijas plānojuma grozījumos iekļauti priekšnoteikumi, kas ļauj agrā projektēšanas stadijā ņemt vērā trokšņa līmeni un piemērot risinājumus tā samazināšanai. Klimata izmaiņu samazināšanai pilsētai aktuāla ir ilgtspējīga transporta attīstības veicināšana visā pilsētas teritorijā, atkritumu plūsmas samazināšana, dalīšana un otrreizējā pārstrāde, kā arī siltumapgādes un apkures sistēmas uzlabošana, enerģijas zudumu novēršana, t.sk. dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošana. Teritorijas plānojuma grozījumos paredzēts rezervēt teritorijas stāvparku izveidei pie visām maģistrālēm iebraukšanai pilsētā ar mērķi samazināt privātā motorizētā transporta skaitu pilsētā. Apbūves noteikumos iestrādātās prasības veicinās atkritumu šķirošanas pieejamību iedzīvotājiem. Vienlaikus autori vērš uzmanību uz aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar bīstamo un „zaļo” atkritumu apsaimniekošanu, kā arī plānošanas dokumentā nepietiekoši iestrādātajām prasībām energoresursu taupības mehānisma izveidošanai.

5. Vides pārskatā ietverts esošā vides stāvokļa raksturojums, kā arī raksturotas iespējamās izmaiņas, ja teritorijas plānojuma grozījumi netiktu realizēti. Tā kā Rīgas teritorijas plānojuma grozījumu skartās teritorijas izvietotas visās pilsētas daļās, esošais vides stāvoklis raksturots pilsētai kopumā, kā arī sniegts īss atsevišķu teritoriju raksturojums. Šāda pieeja ļauj izvērtēt plānošanas dokumenta realizācijas lokālās, kā arī summārās ietekmes.
  - 5.1. Raksturojot klimatiskos apstākļus, autori vērš uzmanību uz tā sauktās „siltumsalas” veidošanos pilsētā un ar to saistīto piesārņojuma koncentrēšanos. Temperatūras starpības izlīdzināšanai starp pilsētas centru un perifēriju būtiska ir dabas teritoriju saglabāšana un paplašināšana, kā arī atbilstoši plānota apbūve (piemēram, apbūves augstuma pakāpeniska palielināšana attālinoties no atklātas ūdens virsmas). Autori informē par Rīgas teritorijas plānojuma grozījumos plānotajām darbībām, kas veicinās „siltumsalas” efekta samazināšanos - autostāvvietu samazināšana pagalmos, daudzstāvu māju pagalmu apbūves novēršana tur ierīkojot apstādījumus, stāvparku veidošana. Vienlaikus autori vērš uzmanību uz teritorijas plānojuma grozījumos plānotajām darbībām Spilves pļavās un Spilves lidlaukā, kas samazinās pilsētas zaļo teritoriju īpatsvaru un bioloģisko daudzveidību.
  - 5.2. Raksturojot atmosfēras gaisa kvalitāti, autori apkopojuši informāciju par 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” apstiprinātajiem gaisa kvalitātes normatīviem un snieguši vispārēju informāciju par lielākajiem piesārņojuma emisijas avotiem, kā arī norādījuši uz noteikumos izvirzītajām prasībām piesārņojošās darbības veikšanai. Vides pārskatā raksturotas izmaiņas gaisa kvalitātē, emisijas avotu struktūrā un emitēto vielu apjomā gan stacionārajiem, gan

mobilajiem piesārņojuma avotiem. Stacionārie gaisa piesārņojuma avoti vērtēti, izmantojot Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzes „2-Gaiss” datus. Autori informē par Rīgas domes Vides departamentā izveidoto autotransporta radītā piesārņojuma novērtējuma datu bāzi, kas ļauj novērtēt autotransporta radītā piesārņojuma apjomus un dinamiku. Kā norādīts pārskatā, pastāv cieša korelācija starp transporta intensitāti ielā un piesārņotājvielu (benzola, slāpekļa dioksīda) koncentrāciju. Piesārņojuma līmeni nosaka ne tikai konkrētās ielas autotransporta intensitāte, bet arī teritorijas atrašanās vieta un tās tuvumā esošās ielas, meteoroloģiskie apstākļi un apbūves raksturs kopumā. Vides pārskatā apkopota informācija par gaisa kvalitātes monitoringa rezultātiem laika periodam no 2003.līdz 2007.gadam. Rezultāti uzskatāmi apkopoti grafiku veidā, t.sk. norādot uz monitoringa staciju izvietojumu, kas lielā mērā ļauj noteikt piesārņojošās vielas avotu (rūpnieciskais vai transporta radītais piesārņojums). Birojs iesaka kaut vai indikatīvi izmantot arī 2008. un 2009. gada gaisa piesārņojuma monitoringa datus, kas nepārtrauktā režīmā un pastāvīgi pieejami arī Rīgas Domes mājas lapā. Izvērtējot monitoringa rezultātus, autori secina, ka intensīvās autotransporta satiksmes dēļ pilsētā vietām tiek pārsniegti atsevišķi noteiktie robežlielumi (slāpekļa dioksīda gada vidējā koncentrācija, cieto daļiņu PM_{10} gada un diennakts koncentrācija, benzola gada vidējā koncentrācija). Arī piesārņojuma izkliedes modelēšanas rezultāti uzrāda, ka autotransports ir lielākais slāpekļa dioksīda, benzola un PM_{10} piesārņojuma avots pilsētā. Vienlaicīgi autori vērš uzmanību uz to, ka ir nepietiekošs daudzums kvalitatīvu datu par PM_{10} piesārņojuma koncentrācijām kā pilsētā kopumā, tā arī Brīvdostā. Neskatoties uz to, ka modelēšanas rezultātā veiktie izkliedes aprēķini neuzrāda PM_{10} robežvērtības pārsniegumu Rīgas Brīvdostas teritorijā, autori rekomendē uzsākt PM_{10} monitoringu beramkravu termināļu apkārtnē, lai, vadoties no pietiekami ilgā laikā iegūtiem rezultātiem, spriestu par emisiju samazināšanas pasākumu vai labāko pieejamo nozares tehnoloģiju (t.sk. slēgta tipa pārkraušana) ieviešanas nepieciešamību. Vides pārskata 22.tabulā „Pasākumi gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgā un to izpildes gaita līdz 2007.gadam”, apkopota informācija par 2004.gada 6.jūlijā Rīgas domē akceptēto Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas (izstrādāta saskaņā ar 2003.gada 21.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.588 „Par gaisa kvalitāti” izvirzītajām prasībām) realizāciju. Minētajā dokumentā tika noteikts izveidot un uzturēt gaisa pastiprināta monitoringa sistēmu Rīgas Brīvdostas teritorijā un tās uzņēmumu ietekmes zonā. Raksturojot tieši teritorijas plānojuma grozījumu realizācijas iespējamo ietekmi, autori atzīmē, ka tie kopumā neradīs būtisku ietekmi uz gaisa kvalitāti, turklāt atsevišķas izmaiņas saistītas pat ar pozitīvām ietekmēm (jaunu apstādījumu un dabas teritoriju izveidošana, stāvparku plānošana). Tomēr Birojs papildus atzīmē, ka gaisa aizsardzības jautājumu risināšana ir uzskatāma par vienu no prioritārajiem vides aizsardzības pasākumiem Rīgas pilsētā un vērš Rīgas domes uzmanību uz nepieciešamību konsekvēnti realizēt jau izstrādāto rīcības programmu gaisa kvalitātes uzlabošanai, kā arī, pamatojoties uz monitoringa rezultātiem un Latvijas

- Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras ieteikumiem, lemt par jaunas rīcības programmas izstrādi un realizāciju. Birojs papildus informē, ka saistībā ar pieņemto Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 21.maija Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai prasībām drīzumā būs nepieciešams sekot ne tikai PM_{10} , bet arī smalkāko piesārņojošo daļiņu $PM_{2,5}$ radītajam piesārņojumam.
- 5.3. Vides pārskatā ietverta vispārēja informācija par virszemes un pazemes ūdens resursiem, kā arī raksturota rajona hidroloģiskā režīma specifika, ko no vienas puses nosaka ūdens apmaiņa Rīgas jūras līcī, no otras puses – Daugavas upes saldūdens notece. Autori informē par Daugavas, Ķīsezera, Juglas ezera, kā arī mazo ūdensteču un ūdenstilpju vides stāvokli un galvenajiem kvalitāti ietekmējošiem faktoriem. Valsts vides monitoringa programmas ietvaros virszemes ūdens monitoringu veic arī Rīgas Brīvostas teritorijā, kur izvietotas divas Daugavas ūdeņu monitoringa stacijas – Andrejosta un Daugavgrīva. Virszemes ūdens kvalitāte tiek noteikta arī Mīlgrāvja caurtekā pie Mīlgrāvja, Ķīsezerā pretī Mežaparkam un pretī Mīlgrāvja caurtekai, un Juglas ezerā. Raksturojot pazemes ūdens resursus, autori atzīmē, ka Rīgas pilsētā ir īpaši sarežģīts gruntsūdens režīms, ko nosaka gan dabiskie faktori (Daugava, Rīgas jūras līča tuvums, ģeoloģiski – ģeomorfoloģiskie apstākļi), gan antropogēnā ietekme (apbūve, Daugavas krastu nostiprināšana, pazemes ūdens līmeņa speciāla pazemināšana, teritoriju uzbēršana, uzskalošana u.c.). Pazemes ūdens kvalitāti būtiski ietekmē Rīgas pilsētas piesārņotās teritorijas. Rīgas pilsētā ir identificētas 84 piesārņotas un 142 potenciāli piesārņotas vietas, kas izdalītas atbilstoši 2001.gada 20.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”. Vides pārskatā raksturoti vislielākie pilsētas gruntsūdens piesārņojuma areāli – bijusī Rumbulas lidostas teritorija, Jaunmīlgrāvja un Sarkandaugavas uzņēmumu aglomerācijas teritorija, bijušās sadzīves atkritumu izgāztuvju teritorijas Getliņos, Kleistos, Augusta Deglava ielā u.c. Vides pārskatā ietverta informācija par teritorijas plānojuma grozījumos ietvertajām prasībām, kas nodrošinās un veicinās atbilstošu ūdens resursu aizsardzību, kā arī papildus doti autoru ieteikumi saistībā ar plānošanas dokumentā paredzētajām darbībām, kas pieļaujamas tikai tādā gadījumā, ja sadzīves kanalizācijas savākšanai tiek izbūvēts pieslēgums centralizētajiem pilsētas tīkliem.
- 5.4. Vides pārskatā īsi raksturots infrastruktūras nodrošinājums pilsētā un vērtētas ar teritorijas plānojuma grozījumiem saistītās ietekmes. Autori vērš uzmanību uz pilsētai aktuālu problēmu – artēzisko urbumu apsaimniekošanu un uz to, ka plānošanas dokumentā netiek piedāvāti risinājumi neapsaimniekotu artēzisko urbumu iekonservēšanai vai likvidēšanai. Raksturojot pilsētas saimniecisko un rūpniecisko notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu, autori norāda uz problēmām lietus notekūdeņu kanalizācijas savākšanā un novadīšanā. Lietus kanalizācijas sistēma ir uzskatāma par nopietnu Daugavas, mazo upju un citu atklātu ūdenstilpju piesārņotāju. Vides pārskata 7.8. nodaļā „Paskaidrojuma raksta grozījumu ietekmes izvērtējums” norādīts uz teritorijas plānojumu grozījumu izmaiņām shēmās „Teritorijas nodrošinājums ar ūdensapgādi”,

„Teritorijas nodrošinājums ar kanalizāciju”, „Teritorijas nodrošinājums ar lietus kanalizāciju”, „Teritorijas nodrošinājums ar siltumapgādi”, saskaņā ar kurām, atsevišķās pilsētas teritorijās tiek mainīts iepriekš plānotais centralizētās infrastruktūras nodrošinājuma laiks no 2010.gada uz 2013. vai 2018.gadu. Atsevišķās teritorijās iepriekšējā plānošanas periodā paredzētās darbības nav plānots veikt vispār. Birojs vērš uzmanību uz to, ka vairākās teritorijās, kuras skar minētie Paskaidrojuma raksta grozījumi, jau iepriekš plānotas jaunas apbūves teritorijas. Neskatoties uz to, ka Apbūves noteikumos iekļauts 97.punkts, kurā noteikts „nevienu daudzdzīvokļu māju un publisko ēku, kā arī savrupmāju apbūves kompleksu (ciematu) nedrīkst būvēt teritorijā, kurā nav paredzēta centralizētu vai pilsētas inženierkomunikāciju tīkliem pieslēgtu ēkas ekspluatācijai nepieciešamo inženierkomunikāciju izbūve”, pašvaldībai jāizvērtē, vai pagarinoties centralizētās infrastruktūras nodrošinājuma termiņam nenotiks apbūve teritorijās, kuras drīzumā vēl nebūs iespējams pieslēgt centralizētai infrastruktūrai. Šajā gadījumā Birojs vērš uzmanību uz teritorijas plānojuma grozījumos plānoto Sužu raga apbūvi un to, ka laika periodā līdz 2018.gadam šo teritoriju nav plānots pieslēgt centralizētai kanalizācijas sistēmai. Birojs iesaka Vides pārskata 29., 31. un 32. attēlu (ūdensapgādes shēma, kanalizācijas shēma, lietus ūdens kanalizācijas shēma) papildināt ar jaunāko informāciju atbilstoši paredzētajiem grozījumiem. Raksturojot pilsētas atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, autori papildus norāda, ka teritorijas plānojuma grozījumi dos pozitīvu ieguldījumu atkritumu šķirošanas sistēmas pieejamības nodrošināšanā un iedzīvināšanā.

- 5.5. Saskaņā ar 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” Rīgas aglomerācijai izstrādāta trokšņa stratēģiskā karte, kas sagatavota pa atsevišķām trokšņa avotu grupām: gaisa satiksmes, sliežu ceļu transportlīdzekļu, autotransporta kustības, rūpniecības avotu darbības un kopējo trokšņa avotu radītie trokšņa rādītāji. Vides pārskatā ievietotas kartoshēmas, kurās attēloti trokšņa rādītāji visā Rīgas aglomerācijas teritorijā, kā arī norādīts uz būtiskākajām trokšņa ietekmes teritorijām. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” pilsētai ir jāizstrādā rīcības plāns trokšņa ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Autori informē par teritorijas plānojuma grozījumu Apbūves noteikumos ietvertajām vispārējām prasībām, kas saistītas ar trokšņa ietekmes samazināšanu (prettrokšņa pasākumi, aizsargstādījumu ierīkošana). Autori vērš uzmanību uz turpmāko lidostas un Rīgas Brīvostas attīstību un ar to saistīto trokšņa līmeņa palielināšanos, īpaši gadījumā, ja notiks intensīva Rīgas Brīvostas attīstība pirms tiek īstenoti jaunie transporta infrastruktūras projekti. Arī šajā gadījumā Birojs vērš uzmanību uz to, ka trokšņa piesārņojuma novēršanas jautājumu risināšana ir uzskatāma par vienu no prioritārajiem vides aizsardzības pasākumiem Rīgas pilsētā un vērš Rīgas domes uzmanību uz nepieciešamību, izstrādājot rīcības plānu trokšņa ietekmes novēršanai, ņemt vērā arī tās teritorijas, kuras potenciāli var skart šī plānošanas dokumenta realizācija.

- 5.6. Vides pārskatā norādīts uz elektromagnētiskā starojuma avotiem pilsētā, kā arī uz Rīgas Attīstības plāna stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros 2005.gadā veiktajiem elektromagnētiskā starojuma mērījumu rezultātiem Zaķusalas televīzijas torņa un Āgenskalna torņa apkārtnē. Teritorijas plānojuma grozījumos noteikts, ka paaugstināta elektromagnētiskā piesārņojuma vietās ir jāveic elektromagnētiskā starojuma piesārņojuma papildus izpēte un jānovērtē tā ietekme uz cilvēku veselību.
- 5.7. Vides pārskatā ietverta informācija par pilsētas teritorijā esošajām degradētajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām. Autori norāda, ka teritorijas plānojuma grozījumi attiecībā uz plānoto (atļauto) izmantošanu lielākoties veikti teritorijās, kas atrodas ārpus degradēto un piesārņoto vietu piesārņojuma areāla robežām. Izņēmums ir bijušās A.Deglava ielas izgāztuve, kur mainīta plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana uz apstādījumu un dabas teritoriju. Autori norāda, ka šāda teritorijas izmantošana nodrošinās teritorijas turpmāku izpēti, rekultivāciju un cilvēku veselībai nekaitīgu izmantošanu. Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana izmainīta arī Rīgas Brīvostas teritorijā esošajām degradētajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Brīvostas teritorijas lielākajā daļā situācija ir praktiski apzināta, tiek veikts ilggadējs regulārs monitorings, kā arī virknē teritoriju ar augstu piesārņojuma līmeni tiek īstenoti sanācijas darbi. Autori atzīmē, ka, ņemot vērā šīs teritorijas būtisko ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti, svarīgi ir turpināt piesārņoto vietu sanācijas darbus un monitoringu, nepieciešamības gadījumā piesaistot arī papildus finansu līdzekļus.
6. Vides pārskatā norādīts uz galvenajiem problēmjasautājumiem, kas saistīti ar pilsētas attīstības plānošanu un zaļo teritoriju saglabāšanu, t.sk. „zaļo koridoru” veidošanu, kas savieno pilsētas mežus un centru. Rīgas attīstības plāna paskaidrojuma rakstā noteikta Rīgas domes politika apstādījumu un dabas teritoriju apsaimniekošanā. Autori vērš uzmanību uz to, ka pašlaik tiek izstrādāta Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības koncepcija un atsevišķi ieteikumi no koncepcijas iekļauti jau šajos teritorijas plānojuma grozījumos, piemēram, par teritorijām, kurām nosakāms apstādījumu un dabas teritoriju statuss. Vides pārskatā raksturotas teritorijas plānojuma grozījumos veiktās izmaiņas, kam ir būtiska nozīme pilsētas dabas un apstādījumu teritoriju saglabāšanā, piemēram, 57 teritorijas nostiprinātas kā apstādījumu un dabas teritorijas, izveidoti četri mikroliegumi u.c. Autori norāda arī uz tiem teritorijas plānojuma grozījumiem, kas saistīti ar apstādījumu un dabas teritoriju platību samazināšanos. Tā piemēram, tiek mainīta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana no apstādījumu un dabas teritorijām stāvparku vajadzībām Inčukalna ielā, Kurzemes prospektā, Ziepniekkalna ielā uz tehniskās apbūves teritorijām, savukārt lidostas paplašināšanai uz jauktas apbūves un ražošanas un komercdarbības apbūves teritoriju. Vides pārskatā ietverta informācija par dabas teritoriju īpatsvaru pilsētā kopumā, raksturots pilsētas zaļo teritoriju sadalījums un izvietojums, kā arī norādīts uz dabas pamatnes attīstības tendencēm. Situācijas raksturošanai izmantotas kartoshēmas, kurās attēlots dabas un apstādījumu teritoriju struktūra, aizņemtā platība attiecībā pret apbūvēto platību un platība uz vienu

iedzīvotāju. Vienlaikus autori norāda uz reālo zaļo platību vienotas turpmāk, lai nepasliktinātu esošo vides stāvokli, tehniskā projekta sagatavošanas stadijā uzskaites nepilnībām. Birojs atzīmē, ka vienotas, skaidri definētas un uzskatāmas zaļo teritoriju uzskaites un stāvokļa kontroles nodrošināšana ir īpaši svarīga, lai apzinātu faktiskās tendences, kā arī mērķtiecīgi integrētu dabas teritoriju saglabāšanu un veidošanu ilgtspējīgas attīstības plānošanas procesā. Raksturojot bioloģisko daudzveidību Rīgas pilsētā, jāatzīmē, ka:

- 6.1. Pilsētas teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijas – dabas parks „Piejūra” un tajā ietilpstošās dabas liegumu zonas „Daugavgrīva” un „Vakarbulli”, kā arī dabas liegumi „Vecdaugava” un „Jaunciems”. Vides pārskatā ietverta informācija par šo, kā arī par vietējas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas lieguma „Krēmeri”, teritoriju izveidošanas mērķiem, tur sastopamajām dabas vērtībām un normatīvo aktu bāzi, kas reglamentē šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas kārtību. Visām teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni un šajos plānos ietverto informāciju autori izmantojuši esošās situācijas raksturošanai;
- 6.2. Rīgas attīstības plāna stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros ir veikta plaša biotopu un sugu inventarizācija visā pilsētā. Bioloģiskās daudzveidības raksturojumā izmantoti šī pētījuma dati, kā arī 2008.gada veiktā Spilves pļavu teritorijas un Sužu raga Ķīšezerā apsekojuma dati (Vides pārskatam pievienoti ekspertu atzinumi par biotopu un augu sugu izpēti). Vides pārskatā ietverta apkopojosa rakstura informācija par pilsētas teritorijā esošajiem vērtīgajiem biotopiem, kā arī pilsētas teritorijā sastopamajām reto un īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugām. Autori informē par pilsētas teritorijā izveidotajiem mikroliegumiem un detalizētāk raksturo abu iepriekš minēto apsekojoto teritoriju bioloģisko daudzveidību. Vides pārskatā pļavu vēlā pļaušana ir rekomendēta kā galvenais līdzeklis pļavu biotopu vērtības saglabāšanai, t.sk. attiecībā uz izveidotā mikrolieguma jumstiņu gladiolas un griežu populācijas aizsardzībai tas tiek īpaši akcentēts. Birojs atzīmē, ka būtu atkārtoti izvērtējami un papildus pamatojami jaunizvēlētā Spilves lidostas skrejceļa izvietojuma un izveides nosacījumi, kas pašreizējā risinājumā paredz Hapaka grāvja šķērsošanu un divu gadu realizācijas uzsākšanas termiņu. Vides aspektā lidostai pieguļošo Spilves pļavu, kas botāniski vērtīgākas ir teritorijas dienvidrietumu daļā, vismaz daļēja saglabāšana un apsaimniekošana nodrošinātu plašu dabas teritoriju saglabāšanu, līdz ar to rekomendējami ir Vides pārskatā ieteiktie risinājumi maksimālai zaļo teritoriju saglabāšanai, prioritāru uzmanību pievēršot vērtīgākajām identificētajām teritorijām.
7. Raksturojot pilsētas kultūras mantojumu un tā aizsardzību, Vides pārskatā ietverta statistiska rakstura informācija par pilsētas teritorijā esošiem kultūrvēsturiskiem pieminekļiem, kā arī norādīts uz pilsētā saglabāto vēsturisko apbūvi. Lai saglabātu esošās apbūves īpatnības, teritorijas plānojuma grozījumos noteiktas jaunas apbūves aizsardzības teritorijas, kam nav kultūras pieminekļa statuss, bet kur saglabājama esošā vēsturiskā apbūve, pilsētvides mērogs un raksturs, un kam piemērojami īpaši izmantošanas un apbūves noteikumi.

8. Vides pārskata 5.13. nodaļā „Potenciālie riska objekti un teritorijas, to izvietojums” norādīts uz galvenajiem Rīgā un tās tuvumā izvietotajiem valsts nozīmes bīstamības objektiem, kas ietilpst paaugstināta riska kategorijā. Autori informē par 2007.gada 18.septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (vadītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” un norāda uz riskiem, kas saistīti ar atsevišķu rūpniecisko objektu darbību. Nodaļas sagatavošanā izmantota informācija no objektu civilās aizsardzības plāniem, kā arī rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem. Birojs vērš papildus uzmanību uz Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumiem Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” un šo noteikumu VIII nodaļā izvirzītajām prasībām rūpniecisko avāriju riska objektu un to apkārtnes teritoriju plānošanai un objektu norādīšanai teritorijas plānojumos. Vides pārskatā norādīts, ka Rīgas teritorijas plānojuma grozījumi ievieš un nosaka drošības zonas ar noteiktiem jaunas apbūves un izmantošanas ierobežojumiem paaugstināta rūpnieciskā riska objektiem, tādējādi teritorijas plānojumā ir iestrādātas prasības, ņemot vērā uzņēmumu izstrādātās rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas vai drošības pārskatus. Birojs atzīmē, ka ierobežojumu zonas nosaka, pamatojoties uz prognozes rezultātiem par iespējami apdraudēto teritoriju lielas rūpnieciskas avārijas (tai skaitā bīstamo vielu noplūdes, ugunsgrēka vai sprādziena) gadījumā paaugstināta riska objektā. Tā kā paaugstināta riska objektu darbībā komerciālu un citu apstākļu dēļ tiek realizētas pārmaiņas un tiek arī veikti rūpniecisko avāriju riska samazināšanas pasākumi, tad iespējams apdraudējums var tikt samazināts, bet var arī palielināties, īpaši, ja objektā tiek palielināts bīstamo vielu apjoms vai uzsāktas darbības ar bīstamākām vielām, produktiem vai izstrādājumiem, kas ņemams vērā turpmākajā plānošanas procesā. Vides pārskatā raksturoti arī pilsētas teritoriju applūšanas riski un norādīts uz pasākumiem plūdu ierobežošanas veikšanai, kā arī aprakstīti ar ģeoloģiskajiem procesiem saistītie riski. Vides pārskatā ietverta informācija, kā arī sniegts autoru komentārs par teritorijas plānojuma grozījumos paredzētajiem iespējamajiem pretplūdu ierobežošanas pasākumiem, kas plānoti Mīlgrāvja caurtekā un Audupē, kā arī Rīgas Brīvostas teritorijā, tai pat laikā akcentējot, ka šādu pasākumu realizācijai nepieciešams detalizēts izvērtējums.
9. Atsevišķā Vides pārskata nodaļā detalizētāk raksturots esošais vides stāvoklis Rīgas brīvostas teritorijā:
  - 9.1. Autori informē par izmaiņām, kas saistītas ar 2006.gada 30.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.690 „Noteikumi par Rīgas brīvostas robežu noteikšanu”. No Rīgas brīvostas (turpmāk tekstā – RBO) teritorijas ar visiem tajā šobrīd esošajiem uzņēmumiem izslēgta Andrejsala, Vējzaķsala, Ekspostosta, pasažieru osta, kā arī daļa Spilves pļavu un dažas Mangaļsalas dabas teritorijas, bet iekļauta visa Kundziņsala. Lai saglabātu Ostas konkurētspēju, tās saimnieciskās aktivitātes būs jāintensificē esošajās termināļu teritorijās, jāapgūst jaunas vai līdz šim mazattīstītas Ostas teritorijas daļas, kā arī jāveic infrastruktūras uzlabošanas pasākumi

(galvenā kuģošanas kanāla padziļināšana, pievedceļu un komunikāciju tīkla uzlabošana). Raksturojot esošo situāciju, autori informē par blīvāk apdzīvotajiem rajoniem un to tuvumā esošajiem uzņēmumiem, kā arī par RBO teritorijā un tās tuvumā esošajām īpaši aizsargājamām teritorijām. Vides pārskatā ietverta informācija par RBO teritorijas pārvaldību un lietojumu, kur norādīts, ka šobrīd RBO teritorijai nav raksturīga stingri noteikta izmantošana atkarībā no apstrādājamo kravu vai uzņēmuma darbības veida – lejamkravu, beramkravu, ģenerālkravu termināļu un ražošanas uzņēmumi nav izvietoti vienkopus, bet gan izkliedēti dažādos Ostas rajonos, un šāda vēsturiski izveidojusies struktūra ne vienmēr ir optimāla. Jāatzīmē, ka atsevišķās salīdzinoši mazās teritorijās gan RBO teritorijā, gan tai pieguļošās teritorijās uzsākta jahtu ostu attīstība. Autori atzīmē, ka daļa RBO teritoriju, kuras pēdējos 50 gados ir intensīvi izmantotas, savu kapacitāti un iespējas ir daļēji zaudējušas, tāpēc jāplāno to renovācija. Atsevišķās teritorijās (Sarkandaugava, Daugavgrīva) esošais vēsturiskais piesārņojums nosaka papildus prasības teritoriju izmantošanā – tur strādājošajām uzņēmējdarbībām jāveic teritorijas sanācijas darbi. Vides pārskatā raksturoti RBO līdzšinējās darbības rādītāji, kur cita starpā norādīts, ka RBO ir multifunkcionāla osta un pārkrauj visa veida kravas, izņemot jēlnaftu. Tieši daudzprofilu pārvadājumu apkalpošanas iespējas ir RBO priekšrocība, kas ļauj konkurēt ar citām Baltijas jūras austrumu krasta lielākajām ostām. Vides pārskatā ietverta informācija par Rīgas brīvdostas attīstības programmā 1996.-2010.gadam noteiktajiem mērķiem un līdz šim veiktajiem pasākumiem vides aizsardzības jomā. Pašlaik tiek izstrādāta jauna Rīgas brīvdostas attīstības programma. Autori informē par Rīgas brīvdostas pārvaldes plānotajiem ostas infrastruktūras (jaunu termināļu izbūve, molu rekonstrukcija, pieejas kanāla rekonstrukcija, infrastruktūras attīstība Krievu salā) un RBO uzņēmumu termināļu (Kundziņsalā, Mangaļsalā, Daugavgrīvas ziemeļdaļā) attīstības projektiem. Saistībā ar RBO infrastruktūras attīstību paredzēti arī vairāki autoceļu un dzelzceļa izbūves un rekonstrukcijas projekti. Rīgas brīvdostas pārvalde piedalās un ir plānojusi piedalīties arī vairākos projektos, kuru realizācija ir tieši saistīta ar ietekmes uz vidi mazināšanu, kas raksturoti Vides pārskatā.

- 9.2. Vides pārskatā ietverts salīdzinoši detalizēts vides kvalitātes raksturojums, kurā vērtēts atmosfēras gaisa piesārņojums, virszemes un pazemes ūdens režīms un kvalitāte, trokšņa piesārņojuma raksturs, kā arī norādīts uz notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanu, degradētām un potenciāli piesārņotām teritorijām RBO teritorijā. Galvenie emisiju gaisā avoti RBO teritorijā ir beramkravu un lejamkravu pārkraušanas un uzglabāšanas procesi, kuģu dzinēju, uzņēmumu lokālo katlumāju un autotransporta radītās emisijas. Autori informē par kārtību, kādā, saskaņā ar likumu „Par piesārņojumu” un 2002.gada 9.jūlija noteikumiem Nr.294 „Kārtība, kādā piesakāmas A,B un C kategorijas piesārņojošās darbības un iesniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”, ir pieļaujama piesārņojošās darbības veikšana. Vides pārskatā ietverta informācija par RBO teritorijā veikto gaisa kvalitātes monitoringu, vērtēti monitoringa rezultāti par atsevišķiem parametriem (slāpekļa dioksīds, sēra dioksīds, ozons, benzols, toluols, putekļi PM₁₀), kā arī norādīts uz galvenajiem šo

vielu emisijas avotiem. Autori konstatē, ka lielākā daļa piesārņojošo vielu nepārsniedz un pat netuvojas normatīvajiem lielumiem, izņemot benzolu, kura koncentrācija mērītajā teritorijā sakrīt ar robežlielumu, un līdz ar to piesārņojuma pieaugums nav pieļaujams, kā arī putekļus, kas šobrīd vietām pārsniedz gan gada, gan diennakts robežlielumu. Autori vērš uzmanību uz benzola pieļaujamās koncentrācijas samazināšanu, kas 2010.gadā sasniegs gada vidējo atļauto koncentrāciju $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Izvērtējot putekļu PM_{10} monitoringa rezultātus, autori norāda, ka PM_{10} mērījums tiek veikts tikai vienā monitoringa stacijā („ManTess”) un tādēļ nav iespējams konstatēt, vai rezultātu pārsniegums ir saistīts ar beramkravu termināļu darbību vai pārsvarā ar autotransporta radīto piesārņojumu. Ņemot vērā šo apstākli, kā arī iedzīvotāju izteiktās sūdzības, autori atkārtoti norāda uz nepieciešamību lemt par PM_{10} monitoringa uzsākšanu beramkravu termināļu tuvumā. Virszemes ūdeņu kvalitāti RBO teritorijā var ietekmēt kuģu uzturēšanās ostā, kā arī notekūdeņu novadīšana no krastā izvietotajiem uzņēmumiem un no Rīgas pilsētas lietus kanalizācijas sistēmas izvadiem. Autori apkopojuši informāciju arī par negadījumiem Daugavas akvatorijā Rīgas RBO teritorijā un par avāriju seku likvidācijas pasākumiem. Kā norādīts pārskatā, 2001.gadā uzsāktā gruntsūdeņu izpēte RBO teritorijā Daugavas kreisajā krastā uzrāda gruntsūdeņu piesārņojumu ar organiskajām vielām, virsmas aktīviem savienojumiem, makrokomponentiem un slāpekļa savienojumiem. Autori norāda, ka šī izpēte notiek pēc Rīgas brīvostas pārvaldes iniciatīvas un investīcijas, kas ieguldītas vides kvalitātes apzināšanai, dod būtisku ieguldījumu informācijas precizēšanai par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām, kā arī dod pamatu konkrētu pasākumu uzsākšanai vides atveseļošanas pasākumiem. Autori vērš uzmanību uz lietus notekūdeņu savākšanas sistēmu izbūves nepieciešamību, kur notiek darbības ar lejāmkravām, kur ir lokāli degvielas uzpildes punkti vai stacijas, kur notiek darbības ar atkritumiem, izvietotas autostāvvietas, kā arī citās teritorijās, kur notiek aktīva saimnieciskā darbība. Grunts un gruntsūdeņu kvalitātes izpētes rezultāti abos Daugavas krastos apstiprina, ka neatbilstoša notekūdeņu apsaimniekošana un bojātas kanalizācijas sistēmas var būt par gruntsūdens piesārņojuma cēloni. Raksturojot atkritumu apsaimniekošanas sistēmu RBO, autori informē par uzņēmumu radīto atkritumu apsaimniekošanu un detalizētāk apraksta specifisko kuģu radīto atkritumu veidu un to apsaimniekošanas kārtību. Vides pārskatā ietverta informācija par Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātiem, kuros RBO un tai pieguļošajās teritorijās vietām ir konstatēti robežlielumu pārsniegumi. Autori informē par jau veiktajiem prettrokšņa pasākumiem RBO teritorijā, kā arī norāda uz to, ka Rīgas domei jāorganizē rīcības plāna trokšņa piesārņojuma samazināšanai izstrāde. Rīcības plānā tiks iekļauti konkrēti pasākumi ar konkrētiem termiņiem un tie būs saistoši arī RBO. Degradēto un potenciāli piesārņoto teritoriju raksturojumam autori izmantojuši datus no Rīgas brīvostas Vides pārskata 2007.gadam. Autori informē par lielākajām teritorijām, kurās konstatēts piesārņojums, un par veiktajiem vai turpmāk plānotajiem sanācijas pasākumiem. Lai motivētu uzņēmumus veikt sanācijas darbus citu (vēsturiski) radītā piesārņojuma

likvidēšanai, 1999.gadā Rīgas ostas valde lēma par atbalsta mehānisma ieviešanu šāda veida vides atveseļošanas pasākumiem.

9.3. Vides pārskatā raksturota bioloģiskā daudzveidība RBO teritorijā, sniegts ūdens ekosistēmas raksturojums, kā arī norādīts uz RBO teritorijā un tās tiešā tuvumā esošām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Kā nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības teritorijas autori min Kundziņas salas Z daļu, Mīlestības saliņu, teritoriju A/S „Rīgas kuģu būvētava”, kas plānojumā tiek saglabāta kā Ostas apstādījumu un dabas teritorija, Spilves pļavu un Spilves lidlauka teritoriju. Autori papildus informē par putniem nozīmīgām teritorijām un Rīgas brīvdostas 2007.gadā pasūtīto un apmaksāto pētījumu „Īstermiņa un ilgtermiņa plāns Rīgas brīvdostas teritorijā 2008.-2018.gadam, atjaunojot un uzturot kaijveidīgo putnu ligzdošanai piemērotā stāvoklī kādreizējās ligzdošanas vietas Daugavas lejtecē”, ko veica LU Bioloģijas institūta ornitologi. Pētījuma eksperti kā visātrāk nodrošināmo alternatīvu Krievu salas, kas pirms Daugavas upes gultnes padziļināšanas darbu veikšanas bija nozīmīga lielā ķīra ligzdošanas vieta, kolonijas ligzdošanas vajadzību nodrošināšanai atzinuši Žurku salu, kur veicami noteikti apsaimniekošanas pasākumi. Savukārt ilgtermiņa pasākumi paredzēti Mīlestības saliņā un Krēmeru dabas liegumā putniem labvēlīgu ligzdošanas apstākļu nodrošināšanai. Autori apkopojuši informāciju par RBO teritorijā esošiem uzņēmumiem, kas atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas (Natura 2000) teritoriju dabas parka „Piejūra” un dabas lieguma „Vecdaugava”, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas lieguma „Krēmeri”, tuvumā. Autori atzīmē, ka šobrīd strādājošo uzņēmumu darbība nav radījusi ietekmi uz dabas parku „Piejūra” un dabas liegumu „Vecdaugava”, kā arī informē par jau veikto ietekmes uz vidi novērtējumu naftas produktu terminālim Daugavgrīvā un beramkravu un ģenerālkraavu termināļu attīstībai Krievu salā, kur konstatēts, ka uzņēmumu darbības rezultātā nav sagaidāma ietekme uz dabas parku „Piejūra”, ja tiks ievēroti ietekmes uz vidi novērtējumā izvirzītie nosacījumi. Tā kā jaunu termināļu attīstība paredzēta īpaši aizsargājamo teritoriju tuvumā, kas turklāt rada bažas arī iedzīvotājiem un, lai panāktu objektīvu situācijas atainojumu, autori iesaka jaunajās attīstības teritorijās izveidot kompleksu monitoringa sistēmu gaisa kvalitātes, trokšņa piesārņojuma, kā arī vidē novadāmo notekūdeņu kvalitātes izvērtējumam. Vides pārskatā norādīts, ka naftas produktu pārkraušanas un uzglabāšanas termināļi ir B kategorijas piesārņojošas darbības, kurām nav obligāta prasība izmantot nozares labākās pieejamās tehnoloģijas, autori tomēr atzīmē, ka tieši labākās pieejamās tehnoloģijas ir veids, kā maksimāli samazināt ietekmi uz vidi. Raksturojot ostas darbības ietekmi uz ūdens ekosistēmu, autori norāda uz problēmām, kas saistītas ar kuģu ceļu un pieejas kanālu dziļuma uzturēšanu, kā arī informē par Rīgas brīvdostas pārvaldē veiktajiem organizatoriskajiem un inženiertehniskajiem pasākumiem, lai samazinātu ietekmi uz ūdens vides bioloģiskajiem resursiem.

9.4. Vides pārskatā ietverta informācija par RBO teritorijā esošajiem kultūrvēsturiskajiem objektiem, t.sk. norādīts uz veiktajiem izpētes darbiem hidrotehnisko un nocietinājuma būvju kompleksā Komēforts un izstrādātajiem priekšlikumiem tā saglabāšanai un izmantošanai. Autori

atzīmē, ka teritorijas plānojuma grozījumos Apbūves noteikumos ir iekļauta prasība pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas veikt visa veida kultūrvēsturiskā mantojuma detalizētu izpēti kultūrvēstures pieminekļu aizsardzības zonā.

- 9.5. RBO teritorijā atrodas paaugstinātas bīstamības objekti (7 valsts nozīmes, 6 reģionālas nozīmes un 9 vietējas nozīmes). Vides pārskatā īsi raksturoti lielāko objektu iespējamie avāriju riski un norādīts uz veicamajiem pasākumiem avārijas risku novēršanai vai samazināšanai. Jāatzīmē, ka 2009.gada 15.janvārī ir apstiprināts darbības plāns neparedzēta piesārņojuma gadījumā Rīgas brīvostā.
10. Rīgas teritorijas plānojuma grozījumos paredzētas izmaiņas, kas saistītas ar VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” paplašināšanu – plānota darījumu un komerczona lidostas tuvumā, kā arī transporta infrastruktūras attīstība. Vides pārskatā ietverta informācija par lidostas pašreizējo darbību un LR Satiksmes ministrijas turpmākiem plāniem lidostas darbības paplašināšanai. VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” ir lidostas teritorijas īpašnieks – operators, kam piešķirta B kategorijas atļauja piesārņojošās darbības veikšanai. Vides pārskatā īsi raksturota gaisa kvalitāte lidostas teritorijā, norādīts uz trokšņa piesārņojumu un trīs piesārņotām vietām (atrodas Mārupes pagasta teritorijā), kā arī raksturota ūdens resursu izmantošana, lietus un sadzīves kanalizācijas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kārtība.
11. Vides pārskata 7.nodaļā „Ar teritorijas plānojuma grozījumu ieviešanu saistītās vides problēmas, to raksturojums un vērtējums” īsi raksturotas esošās problēmas un norādīts uz iespējamām izmaiņu tendencēm galvenajās pilsētas teritorijas izmantošanas funkcionālajās zonās (rūpnieciskās teritorijas, dzīvojamo ēku teritorijas, mazumtirdzniecības un biroju teritorijas). Autori atzīmē, ka jaunā industriālā ražošana tieksies izvietoties pilsētas perifērijā, arī teritorijās, kas atrodas tuvu ostai vai lidostai. Dzīvojamo ēku teritorijās aktuāli ir veikt uzlabojumus senāk uzbūvētajās daudzstāvu dzīvojamās ēkās, vienlaikus veicot arī apkārtējās vides labiekārtošanas darbus, kā arī atrast teritorijas jaunu mazstāvu dzīvojamo ēku būvniecībai Rīgā. Ja Rīga nespēs nodrošināt šādu teritoriju pieejamību, mazstāvu dzīvojamā būvniecība attīstīsies ārpus pilsētas un pieaugs ikdienas ceļojumu skaits uz pilsētu no piepilsētas uz centru. Autori papildus norāda uz pasākumiem, kuru realizācija nodrošinātu teritorijas funkcionālās struktūras uzlabošanu. Šajā Vides pārskata nodaļā atsevišķi izvērtēti atbilstoši kritērijiem izvērtētie būtiskie teritorijas plānojuma grozījumi, norādot uz to pozitīvo, neitrālo vai negatīvo ietekmi uz vidi. Jāatzīmē, ka, konstatējot negatīvu ietekmi, autori balstījušies uz piesardzības principu - grozījums vērtēts kā negatīvs arī tajā gadījumā, ja nav bijusi pietiekama informācija vai nu par esošo vides stāvokli, vai paredzēto darbību, kā arī vietās, kur nākas pretnostatīt vides vai dabas aizsardzības intereses ar sociālekonomiskajām. Autori norāda uz atsevišķiem grozījumiem, kuri skar Natura 2000 teritoriju dabas parku „Piejūra” un kuru teritorijā pirms paredzētās darbības uzsākšanas iespējams būs jāveic ietekmes uz Natura 2000 izvērtējums Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455

„Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” noteiktajā kārtībā. Vides pārskatā detalizētāk vērtēts teritorijas plānojuma grozījums 2.1.3 Sužos, kur mainīts plānotais (atļautais) zemes izmantošanas veids no Apstādījumu un dabas teritorijas uz Savrupmāju apbūves teritoriju un uz Dzīvojamo apbūves ar apstādījumiem teritoriju. Autori norāda uz būtiskākajiem jautājumiem, kam jāpievērš uzmanība, realizējot grozījumus (apbūves izvietošana, teritorijas uzbēršanas aizliegšana, motorizētu ūdenstransportu izmantošanas aizliegšana, centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas nodrošinājums) un kopumā grozījumu vērtē kā neitrālu. Turpmāk norādīts uz tiem teritorijas plānojuma grozījumiem, kuru realizāciju autori saista ar negatīvu ietekmi:

- 11.1. Grozījums 2.1.6.h Bauskas ielā b/n un grozījums 2.1.34.a zemes gabalam Ziepiņkalna ielā b/n, pie Dienvidu tilta, kur mainīts zemes izmantošanas veids no Apstādījumu un dabas teritorijas uz Tehniskās apbūves teritoriju attiecīgi VAS „Latvenergo” jaunas transformatoru apakšstacijas un stāvparka infrastruktūras izveidei. Negatīvais grozījumu vērtējums saistīts ar to, ka šajās teritorijās, saskaņā ar 2003.-2004.gada SIA „TOP VIDE” veiktā pētījuma „Dabas pamatnes teritorijas precizēšana Rīgas pilsētas teritorijas plānojumam” rezultātiem, ir konstatētas kā veģetācijas daudzveidībai nozīmīgas teritorijas. Birojs vērš uzmanību uz to, ka minētās teritorijas aizņem salīdzinoši nelielas platības (attiecīgi ~ 0,25 ha un ~0,5 ha), un jāņem vērā, ka stāvparka izveidošana kopumā ir vērtējama pozitīvi saistībā ar iespējamo gaisa piesārņojuma līmeņa samazināšanos pilsētā, tai pat laikā projektēšanas stadijā iespēju robežās vēlams maksimāli saglabāt nozīmīgākās dabas vērtības.
- 11.2. Grozījums 2.1.34.d paredz mainīt Apstādījumu un dabas teritoriju pie Brīvības gatves uz tehniskās apbūves teritoriju stāvparka infrastruktūras izveidei. Zemes gabalu Brīvības gatves un Jaunciema gatves krustojumā šobrīd klāj mežs. Autori norāda, ka meža teritorijas pilsētā ir nozīmīgas gan gaisa kvalitātes, gan ainavas, gan pozitīvas ietekmes uz klimatu ziņā un raksturo minēto grozījumu kā negatīvu, vienlaikus norādot uz pašlaik sākotnējai stāvparka atrašanās vietai izvirzīto alternatīvu - teritorijā starp Kanāla ielu un Brīvības gatvi grozījumi būtu jāveic no Jauktas apbūves teritorijas uz Tehniskās apbūves teritoriju. Ņemot vērā, ka alternatīvā potenciālā stāvparka teritorija atrodas tiešā tuvumā Miltiņpungai, tuvu Juglas ezeram un Juglas kanālam, jānodrošina atbilstoša kanalizācijas sistēma, lai neveidotos negatīva ietekme uz ūdens ekosistēmām. Vides aspektā, nodrošinot atbilstošos risinājumus, Birojs par piemērotāko uzskata alternatīvo stāvparka izbūves variantu, vienlaikus akcentējot, ka stāvparku izbūve ir sinhronizējama ar atbilstošu sabiedriskā transporta sistēmas prioritāru attīstību, lai sasniegtu izvirzītos mērķus un samazinātu gaisa piesārņojumu pilsētas centrā kopumā.
12. Vides pārskatā vērtētas teritorijas plānojuma grozījumu (gan pozitīvi, gan neitrāli, gan negatīvi vērtēto) realizācijas „nulles” alternatīvas. Autori norāda uz pozitīvi vērtētajiem grozījumiem, kas saistīti ar Apstādījumu un dabas teritoriju saglabāšanu, dabas parka „Piejūra” aizsardzību un izmantošanu, kā arī jaunu mikroliegumu noteikšanu. Autori vērš uzmanību uz piesardzības

pasākumiem, kas veicami, realizējot negatīvi vērtētos grozījumus, kā arī informē par 2001.gada 13.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.117 „Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu”.

13. Ņemot vērā Satversmes tiesas 2008.gada 17.janvāra spriedumu lietā Nr.2007-11-03 „Par Rīgas teritorijas plānojuma daļas 2006.-2018.gadam, kas attiecas uz Rīgas brīvostas teritoriju, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115.pantam”, Rīgas teritorijas plānojuma daļa 2006.-2018.gadam, kas attiecas uz Rīgas brīvostas teritoriju, ir atzīta par neatbilstošu Satversmei un spēkā neesošu no tās spēkā stāšanās brīža. Tiesa noteica, ka Rīgas brīvostas teritorijā spēkā ir Rīgas attīstības plāns 1995.-2005.gadam un attiecīgie Rīgas pilsētas apbūves noteikumi. Vides pārskatā izvērtēti grozījumi, kas attiecas uz RBO teritoriju un saistīti ar izmaiņām Rīgas attīstības plānā 1995.-2005.gadam. Arī šajā gadījumā izvērtējums balstīts uz piesardzības principu – vietās, kur nav pietiekamas informācijas par paredzētās darbības veidu, tehnoloģijām, raksturu, bet ir paredzama ietekme uz vidi, grozījumi vērtēti kā negatīvi. Autori gan papildus vērš uzmanību uz to, ka detalizētāk ietekmi varēs izvērtēt, veicot konkrētu objektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kur būs pieejami konkrēti dati, kā arī informācija par izmantojamām tehnoloģijām. Autori sniedz detalizētu izvērtējumu par visām apzinātajām būtiskākajām izmaiņām, papildus norādot uz veicamajiem piesardzības pasākumiem, t.sk. veicamo sākotnējo novērtējumu un nepieciešamības gadījumā arī ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu, lai nodrošinātu šajās teritorijā vai to tiešā tuvumā esošo dabas un kultūras vērtību aizsardzību, kā arī kontrolētu izmaiņas vides kvalitātē (kompleksa monitoringa sistēmas izveide). Vides pārskatā norādīts arī uz teritorijām, kurās jau notiek intensīva saimnieciskā darbība un kurās, uzņēmumiem plānojot darbības paplašināšanos, īpaša uzmanība jāpievērš jau esošajai vides kvalitātei (gaisa piesārņojumam un trokšņa līmenim). Vides pārskatā ietverta informācija par plānoto iespējamo Spilves lidostas attīstību un norādīts uz nepieciešamību pirms intensīvas saimnieciskās darbības uzsākšanas šajā teritorijā atrisināt transporta (dzelzceļa pievedceļi, Daugavgrīvas ielas caurlaidība) un inženierkomunikāciju infrastruktūras jautājumus. Autori informē par teritorijas plānojuma grozījumos plānoto papildus dzelzceļa pievedceļa izbūvi uz Krievu salu no Bolderājas preču stacijas, kā arī par citiem VAS „Latvijas Dzelzceļš” plānotajiem rekonstrukcijas darbiem, kas kopumā nodrošinātu iespējami optimālu dzelzceļa transporta kustību un nepieciešamo kravu pārvadājumu apjomu, īstenojot RBO projektu „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra”. Jāatzīmē, ka šim projektam veikts ietekmes uz vidi novērtējums un 2009.gada 24.martā Birojs ir izdevis atzinumu par šī projekta ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu. Turpinājumā Birojs vērš uzmanību uz tiem grozījumiem, kurus Vides pārskata autori saista ar negatīvām ietekmēm un kuru realizācijai turpmāk jāpievērš īpaša uzmanība:
- 13.1. Teritorija starp liedaga daļu un valsts aizsardzībā esošā valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Daugavas grīvas krastu fortifikācijas būvju komplekss”, kur Dabas pamatnes teritorija (~15 ha platībā) tiek grozīta uz

Jūras ostas apbūvi, kā arī teritorijas no valsts aizsardzībā esošā valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Daugavas grīvas fortifikācijas būvju komplekss” robežas pie Saivas ielas līdz Mangaļsalas ielai, kur plānotais (atļautais) zemes lietošanas mērķis tiek grozīts no Sabiedrisko iestāžu teritorijas uz Jūras ostas apbūvi. Šajā teritorijā tiks projektēts SIA „Energo SG” lejamkravu (sašķidrinātās oglekļa dioksīda gāzes) pārkraušanas un uzglabāšanas komplekss, kā arī kombinētā cikla elektrostacija. Birojs 2009.gada 4.februārī ir pieņēmis lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu minētajam projektam un tam ir izsniegta programma ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai. Vides pārskatā jau vērsta uzmanība uz galvenajām ietekmēm, kas saistītas ar šī projekta realizāciju (ietekme uz gaisa kvalitāti, avāriju risks, teritorija atrodas kultūrvēsturiska pieminekļa aizsargjoslā un dabas parka „Piejūra” tuvumā). Kaut arī šīs teritorijas tiešā tuvumā nav dzīvojamās apbūves, autori iesaka jaunās ostas attīstības teritorijas iekļaut vienotā monitoringa sistēmā, kas ļautu izvērtēt gaisa kvalitāti, trokšņa piesārņojumu un vidē novadāmo notekūdeņu kvalitāti kompleksi visā RBO teritorijā;

- 13.2. Kundziņsalas Z gals, kas bija zonēts kā Dabas pamatnes teritorija un Darījumu iestāžu apbūves teritorija, tiek grozīts uz Jūras ostas apbūvi. Kundziņsalas detalizācijas shēmā pats Z gals tiek zonēts kā Tālākās perspektīvas apbūves attīstības zona, teritorija uz DA kā Atklātas kravu uzglabāšanas laukumi un noliktavu apbūves zona, bet teritorija uz DR – kā Apbūves zona. Šobrīd teritorijā atrodas neapgūtas platības, ko klāj mežs, niedrājs un pļavas, bet nākotnē ir paredzēta jaunu termināļu attīstība, pie tam Z galā esošās ūdenstilpes teritoriju plānots uzbūvēt apbūves vajadzībām. Kundziņsalas Z galu šķērsos perspektīvā projektējamā Piejūras maģistrāle. Kopumā grozījumu autori vērtē kā negatīvu, jo paredzēta teritorijas uzbūvēšana, kas ir darbība ar ievērojamu ietekmi uz vidi, kā arī biotopu iznīcināšanu apbūvējamajās vietās. Zaļo teritoriju iznīcināšanas negatīvās ietekmes vērtējamās kontekstā ar realizējamo projektu sociāli ekonomisko nozīmīgumu un nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanu.
- 13.3. Grozījumi, kas skar Spilves lidlauku un tam pieguļošās teritorijas (teritorija uz R no Voleru D gala gar Daugavu /~7 ha platībā/, kas bija zonēta daļēji kā Dabas pamatnes teritorija, daļēji kā transporta infrastruktūras teritorija, tiek grozīta uz Ostas jauktas apbūves teritoriju, teritorija Spilves lidlauka DA sektorā, kur plānotās (atļautās) izmantošanas mērķis /~ 14,5 ha platībā/ no Dabas pamatnes teritorijas tiek mainīts uz Ostas jauktas apbūves teritoriju, teritorija lidlauka ZA daļā /~ 36 ha platībā/ mainīta no Dabas pamatnes un transporta infrastruktūras teritorijas uz Ostas ražošanas un komercdarbības apbūves teritoriju). Šobrīd teritorijas ir saimnieciski maz izmantotas vai neizmantotas. Saskaņā ar 2003.-2004.gadā SIA „TOP VIDE” veiktā pētījuma „Dabas pamatnes teritorijas precizēšana Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā” rezultātiem minētā teritorija atzīmēta kā putniem nozīmīga vieta, taču tai nav piešķirts īpaši aizsargājamās teritorijas statuss. Šeit konstatēta Latvijā un Eiropā aizsargājama putnu suga grieze. Autori grozījumus vērtē negatīvi, jo tiks apbūvēta līdz šim neizmantota teritorija, kas samazinās

zaļo teritoriju īpatsvaru, kā arī bioloģisko daudzveidību pilsētā, turklāt īstenojot apbūvi, tiks iznīcināts griezēm nozīmīgais pļavas biotops. Tajā pašā laikā autori norāda, ka grozījums nav uzskatāms kā griežu populāciju būtiski ietekmējošs, jo grozījumu teritorija ir neliela, to šķērso lidostas skrejceļš un piebraucamie ceļi un blakus grozījumu teritorijai ir plašas pļavas biotopa teritorijas. Neitrāli autori vērtē grozījumus lidlauka R malas sektorā (~ 114 ha platībā), kā arī Spilves pļavas teritorijā (~ 44 ha platībā) gar Hapaka grāvi līdz projektējamajam dzelzceļa pievedceļam uz Krievu salu, kur dabas pamatnes teritorija tiek grozīta uz Ostas lidlauka izbūves teritoriju. Tomēr autori vērs uzmanību uz Apbūves noteikumos paredzēto nosacījumu attiecībā uz Ostas lidlauka statusu un izmantošanu – ja 24 mēnešu laikā no šo grozījumu spēkā stāšanās dienas netiek apstiprināts lidlauka skiču projekts, teritorijai automātiski mainās plānotās (atļautās) izmantošanas statuss uz Ostas ražošanas un komercdarbības apbūves teritoriju. Šajā gadījumā griežu populācijai nepieciešamie apstākļi tiktu iznīcināti un lielākā sugas ligzdošanas vieta Rīgā tiks zaudēta un šajā gadījumā grozījums vērtējams negatīvi. Autori gan atzīmē, ka šādā gadījumā, ja teritorija tiek pilnībā apbūvēta, apbūve iznīcinās šo griezēm piemēroto biotopu un griežu populāciju, būtiski samazinot griežu skaitu Rīgā, tajā pašā laikā nenodarot būtisku kaitējumu griezes populācijai Latvijas mērogā. Jāatzīmē, ka teritorija lidlauka R malas sektorā robežojas ar mikroliegumu, kas izveidots Jumstiņu gladiolas aizsardzībai. Pārējā Spilves pļavu teritorija (~ 90 ha platībā), kur plānotais (atļautais) izmantošanas mērķis bija Dabas pamatne, tiek grozīta uz Ostas ražošanas un komercdarbības teritoriju. Līdzīgi kā lielākā daļa Spilves pļavu teritoriju, šobrīd teritorija ir saimnieciski neizmantojama un tā norādīta kā putniem nozīmīga vieta. Vides pārskatā norādīts, ka pašlaik nav pieejama informācija par objektiem, kas šajā teritorijā varētu tikt attīstīti, tomēr ir skaidrs, ka īstenojot apbūvi, šīs teritorijas biotops, kas ir svarīgs gan bezmugurkaulniekiem, gan griezēm, tiks pilnībā iznīcināts. Ņemot vērā šos apstākļus kopumā, t.sk. izveidoto mikroliegumu un tā atbilstošas apsaimniekošanas nepieciešamību, inženiertehniskās sagatavošanas nepieciešamību Spilves pļavu ievērojamās platībās un lidlaukam pieguļošo pļavu salīdzinoši ekstensīvo izmantošanu, vismaz daļēji jāparedz Spilves pļavu ap lidlauku un mikroliegumu saglabāšana un apsaimniekošana.

- 13.4. Teritorija ap Krēmeru dabas liegumu (~ 4 ha platībā) no Daugavgrīvas šosejas līdz dabas lieguma teritorijai no Dabas pamatnes teritorijas tiek mainīta uz Jūras ostas apbūvi. Grozījumus autori saista ar negatīvām ietekmēm, jo, attīstot jaunus uzņēmumus, papildus esošajai rūpnieciskajai darbībai, lieguma A un D malā, varētu rasties ietekme uz lieguma biotopu stabilitāti. Šim apstāklim jāpievērš vērība, veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi vai sākotnējo izvērtējumu;
- 13.5. Teritorijā starp Ziemas ostu un Rīgas jūras līci (~ 40 ha platībā) paredzēts mainīt plānoto (atļauto) izmantošanu no Dabas pamatnes un Sabiedrisko iestāžu teritorijas uz Jūras ostas apbūvi. Grozījuma teritorija tieši robežojas ar dabas parku „Piejūra” un teritorijā atrodas valsts aizsardzībā esošs vietējas nozīmes kultūras pieminekļa komplekss –

Komētforts – hidrotehnisko un nocietinājuma būvju komplekss. Autori informē par 2003.gadā veikto šī kompleksa izpēti un izstrādātajiem priekšlikumiem teritorijas izmantošanai, saglabāšanai un eksponēšanai. Teritorijā starp Ziemas ostu un Rīgas jūras līci paredzēta jauna naftas produktu termināļa SIA „Baltic Oil terminal” būvniecība. Vides pārskatā norādīts, ka šobrīd tiek īstenota tehniskā projekta, kam veikts ietekmes uz vidi novērtējums, pārstrādāšana, ievērojot ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā saņemtos atzinumus. Birojs atzīmē, ka atzinums par minētā projekta noslēguma ziņojumu izdots 2002.gada 30.janvārī un atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai jāveic atkārtots ietekmes uz vidi novērtējums. Vides pārskatā vērsta uzmanība uz galvenajām ietekmēm, kas saistītas ar šī projekta realizāciju. Kopumā autori grozījumu vērtē kā vidi negatīvi ietekmējošu, jo paredzēta neapbūvētās piekrastes teritoriju apbūve un izmantošana, tajā pašā laikā autori atzīst, ka šī būtu viena no optimālajām vietām Ostas attīstībai - tā atrodas tuvu Daugavas grīvai un tieši nerobežojas ar dzīvojamo apbūvi. Šī teritorija arī būtu iekļaujama RBO vienotā monitoringa sistēmā.

14. Vides pārskata 7.1.2.2. apakšnodaļā „Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gadam grozījumos paredzēto rīcību un zemes izmantošanas alternatīvu izvēles pamatojums” kopumā raksturots RBO teritorijas zonējums un norādīts uz darbībām, ko atļauts veikt šajās teritorijās. Minētajā sadaļā ietverta vēlamā RBO pašlaik neizmantoto vai mazizmantoto teritoriju - Rīnūži, Voleri, Spilves lidlauks, Spilves pļavas, Beķermuiža - turpmākās izmantošanas prognoze. Autori gan norāda, ka prognozē izvirzītās un analizētās alternatīvas ir tikai teorētiskas, jo šobrīd nav iespējams viennozīmīgi noteikt, tieši kāda profila uzņēmumi vai termināļi atradīsies šobrīd neizmantotajās un mazizmantotajās teritorijās. Tas ir atkarīgs no tirgus struktūras un pieprasījuma, kas pie tam plānošanas periodā var radikāli mainīties. Autori analizē arī „nulles” alternatīvu - situāciju, ja teritorijas plānojuma grozījumi RBO netiek īstenoti vispār.
15. Vides pārskata 7.1.3. nodaļas ietvaros vērtēti teritorijas plānojuma grozījumi starptautiskās lidostas „Rīga” ietekmes zonā, kurus paredzēts īstenot Rīgas pilsētas administratīvajās robežās. Grozījumu 2.1.28. uzdevums ir izvērtēt un precizēt teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu saskaņā ar nacionālās nozīmes satiksmes infrastruktūras objekta otra skrejceļa izbūvi un lidostas paplašināšanu, paredzot arī apbūves moratoriju lidostas skrejceļa trokšņa ietekmes zonā. Izvērtējot veicamās izmaiņas, autori secina, ka vairumos gadījumu plānotā (atļautā) izmantošana ir saistīta ar ievērojami lielāku ietekmi uz vidi, nekā tas bijis līdz šim, turklāt ir plānota neapbūvētu teritoriju apbūvēšana, kas samazinās dabas daudzveidību un zaļās teritorijas, kā arī var palielināt slodzi uz vidi šajā pilsētas daļā (grozījumos paredzēts dažādas apbūves, rūpnieciskās ražošanas, kā arī apstādījumu un dabas teritorijas mainīt uz Lidlauka teritorijas ražošanas un komercdarbības apbūves teritoriju, Lidlauka teritorijas jauktas apbūves teritoriju un Lidlauka izbūves teritoriju). Autori sniedz vispārēja rakstura informāciju par iespējamām ietekmēm, kas saistītas ar rūpnieciskas ražošanas uzņēmumu attīstību, vienlaikus norādot, ka šobrīd nav pieejama informācija par ražošanas uzņēmumu veidiem, kas šajā teritorijā varētu tikt attīstīti. Vides

pārskatā ietverta informācija par plānoto dzelzceļa trases izvietojumu, kas savienotu dzelzceļa līniju Rīga – Jūrmala un lidostu „Rīga”. Izvērtējot šīs darbības iespējamo ietekmi uz vidi, autori norāda, ka gaisa kvalitāte plānotajā dzelzceļa līnijas izbūves teritorijā šobrīd ir apmierinoša un nav arī paredzams, ka šīs darbības rezultātā tā varētu pasliktināties, tomēr plānotā dzelzceļa satiksme pa jaunajiem atzariem radīs troksni un vibrāciju, turklāt jāatzīmē, ka atsevišķās teritorijās iedzīvotāji jau tagad ir pakļauti trokšņa traucējumam. Autori informē par A/S „Latvijas Dzelzceļš” plāniem veikt pētījumu „Daugavas kreisā krasta dzelzceļa maršruta uz ostas teritorijām un starptautisko lidostu „Rīga” izpēte”, kurā izvērtēs šī projekta lietderību. Gadījumā, ja VAS „Latvijas dzelzceļš” nepieņems lēmumu par dzelzceļa trases izbūves lietderību, šajā teritorijā tiks izbūvēta iela. Minētie projekti attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā minētajām darbībām, kurām jāveic sākotnējais izvērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums.

16. Esošais Rīgas pilsētas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam paredz dažādas apbūves zonas ar noteiktu pieļaujamo stāvu skaitu, savukārt šajos grozījumos paredzētās izmaiņas pieļaujamo stāvu skaita izmaiņās galvenokārt saistītas ar konstatēto nepilnību novēršanu un plānošanas dokumenta uzlabošanu, padarot plānojumu tuvāku reālajai situācijai, nodrošinot jau esošās apbūves saglabāšanu, attīstību un pēctecību, pēc iespējas mazāk negatīvi ietekmējot pilsētas ainavu, iedzīvotāju dzīves apstākļus un vidi kopumā. Izvērtējot visus sākotnēji noteiktos būtiskos grozījumus, autori konstatē, ka grozījums 2.2.13. Mīlgrāvja ielā (kad. Nr.01000682082) un Čiekuru ielā (kad. Nr.01000682083), kur noteikts apbūvē maksimāli atļautais stāvu skaits 17 stāvi (Dzīvojamās apbūves teritorijā), vadoties no piesardzības principa, ir vērtējams negatīvi. Abos zemes gabalos daudzstāvu dzīvojamā apbūve nebūtu ieteicama, jo līdzšinējā pieredze liecina, ka tiešā tuvumā rūpnieciskās ražošanas uzņēmumiem, kuru ražošanas apjomi nākotnē varētu arī palielināties, tomēr pastāv risks iedzīvotājiem izjust diskomfortu, kaut arī vides kvalitātes normatīvu robežlielumi netiktu pārsniegti. Turklāt daļa zemes gabala ar kadastra Nr. 01000682082 atrodas SIA „Pro gāze” drošības zonā, kurā saskaņā ar MK 19.07.2006.noteikumu Nr.532 58.1. punktu nosakāmi ierobežojumi teritoriju izmantošanā attiecībā uz dzīvojamo ēku apbūves teritoriju plānošanu vai paplašināšanu. Teritorijas plānojuma grozīto Apbūves noteikumu 82. punktā noteikts, ka SIA „Pro gāze SNGB” sašķidrinātās naftas gāzes bāzes 500 m ierobežojumu zonā aizliegta māju būvniecība. Līdz ar to stāvu skaita palielināšana šajā kadastra numurā ir pretrunā ar grozījumiem Apbūves noteikumos.
17. Vides pārskatā izvērtēti arī citi teritorijas plānojuma grozījumi, kas saistīti ar pasākumiem plūdu ierobežošanai, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanai un izmantošanai. Autori atkārtoti informē par plānotajām izmaiņām transporta sistēmā, vienlaikus norādot uz Apbūves noteikumos iestrācētajām prasībām, kas attiecas uz transporta kustības radītās ietekmes samazināšanu. Vides pārskatā ietverta informācija par Daugavas un tās pieteku krasta līniju izmaiņām ilgākā laikā posmā un raksturotas šajos grozījumos plānotās darbības, kā arī norādīts uz šo darbību iespējamām

ietekmēm, t.sk. arī uz upes hidroloģiskā režīma izmaiņām. Autori izvērtējuši arī veiktās izmaiņas teritorijas plānojuma Apbūves noteikumos un Paskaidrojumu rakstā. Kā jau iepriekš minēts, vairāku pilsētas rajonu pieslēgšanas atlikšana centralizētajiem tīkliem vērtējama negatīvi, jo rada papildus lokāla piesārņojuma riskus un var pasliktināt vides stāvokli, gadījumā, ja netiek ievērota prasība par centralizēto inženierkomunikāciju vai vides aspektā tiem līdzvērtīgu risinājumu nodrošināšanu.

18. Vides pārskatā saskaņā ar MK noteikumu 8.7. punktā noteikto raksturotas plānošanas dokumenta realizācijas tiešās un netiešās, īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās, pastāvīgās un summārās ietekmes. Summārais grozījumu izvērtējums sniegts septiņos būtiskākajos attīstības virzienos, kuri ir bijuši par pamatu grozījumu veikšanai, identificēti kā būtiskākie grozījumi SIVN procesā un potenciāli nākotnē var visvairāk ietekmēt vidi. Iepriekš minētais ietekmju izvērtējums, ko šajā gadījumā var uzskatīt arī par koncentrētu Vides pārskatā identificēto ietekmju apkopojumu, dots sekojošiem attīstības virzieniem - ūdens, apstādījumu un dabas teritorijas, Rīgas brīvosta, transporta infrastruktūra, gaisa satiksmes infrastruktūra, tehniskā infrastruktūra, kultūrvēsturiskie objekti, pilsētas telpiskā attīstība. Raksturojot grozījumus kopumā, autori norāda uz summāro ietekmju vērtējuma relativitāti un uz to, ka veiktajā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumā nav konstatētas darbības, kuras ietekmes uz vidi aspektā ir nepieļaujamas. Kopumā autori teritorijas plānojuma grozījumu realizāciju saista ar neitrālu vai nebūtisku pozitīvu ietekmi uz vidi. Birojs papildus atzīmē, ka līdztekus plānošanas dokumenta realizācijai Rīgas domei konsekventi jārealizē arī pašreizējās saistības un izvirzītie uzdevumi, kas saistīti ar vides kvalitātes nodrošināšanu pilsētā, kas izriet no SIVN rezultātiem.
19. Vides pārskatā saskaņā ar MK noteikumu 8.8. punktā noteikto ietverta informācija par teritorijas plānojuma grozījumos ietvertajiem risinājumiem, kā arī papildus doti autoru ieteikumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi. Autori norāda uz pašvaldības izstrādātajiem vai izstrādes stadijā esošajiem dokumentiem, kuri jāīsteno vai nepieciešamības gadījumā jāizstrādā no jauna. Autori vērš uzmanību uz nepieciešamību atjaunot un īstenot Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu, izstrādāt rīcības plānu prettrocšņa pasākumiem, kā arī papildināt 2006.gada 17.novembra Rīgas saistošos noteikumus Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu” ar prasībām attiecībā uz piesārņojumu ar benzolu un PM₁₀. Šajā Vides pārskata sadaļā akcentēta arī uzmanība uz jau iepriekš pārskatā minētajiem piesardzības pasākumiem, kas veicami, realizējot grozījumus.
20. Vides pārskata autori norāda, ka Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumi neparedz darbības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas (Natura 2000) teritoriju ekoloģiskās funkcijas, integritāte un tie nav pretrunā ar teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Pamatojoties uz piesardzības principu, Vides pārskatā minēti ieteikumi ietekmes novēršanai vai samazināšanai, kas jāņem vērā, realizējot plānošanas dokumentu un

atsevišķas paredzētās darbības. Vides pārskatā norādīts, ka līdz ar to dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi teritorijas plānojuma grozījumos nav nepieciešami un nav paredzēti.

21. Ņemot vērā Rīgas pilsētas ģeogrāfisko novietojumu, Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu realizācijas rezultātā kopumā nav prognozējama būtiska pārrobežu ietekme. Kaut arī šobrīd nav pieejama detalizēta informācija par projektiem, kas varētu tikt attīstīti neizmantotajās un mazizmantotajās Ostas teritorijās, un maz ticams, ka vismaz tuvākajā laikā tie varētu būt lejamkravu termināļi, autori, balstoties uz piesardzības principu, Vides pārskatā raksturojuši šī tipa termināļu iespējamo pārrobežu ietekmi avāriju gadījumā, kā arī norādījuši uz sliktākajiem iespējamo kuģu avāriju scenārijiem Rīgas jūras līcī un Irbes jūras šaurumā.
22. Vides pārskatā ietverta vispārēja rakstura informācija par nepieciešamību veikt plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu un norādīts uz jau esošajām monitoringa programmām. Autori rekomendē izveidot automātisku monitoringa sistēmu intensīvas rūpniecisku uzņēmumu darbības tuvumā vietās, par kurām saņemtas daudzskaitlīgas un atkārtotas iedzīvotāju pretenzijas. Tomēr Birojs norāda uz lietderību jau šajā SIVN posmā apzināt un Vides pārskatā apkopot būtiskāko informāciju par veicamajiem monitoringa pasākumiem un norādīt uz monitoringā izmantojamiem vides stāvokli raksturojošiem indikatoriem, kas saistīti ar Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu realizāciju, it sevišķi ņemot vērā konstatētās aktuālās vides problēmas.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana:

Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana veikta atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Vides pārskata 1.2. nodaļā „Vides pārskata sagatavošanas procedūra un sabiedrības iesaistīšana” ietverta informācija par valsts un pašvaldības institūcijām, kas izdevušas nosacījumus teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei, par organizētajām plānošanas dokumenta sabiedriskajām apspriešanām, kā arī tajā detalizēti raksturota Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas norise. SIVN gaitā organizētas divas Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas, kuru laikā organizētas vairākas sanāksmes, t.sk. arī tikšanās ar nevalstiskajām organizācijām un profesionālajām asociācijām. Vides pārskatā ietverts īss informācijas apkopojums par sanāksmju organizētāju sniegtajām atbildēm uz dalībnieku izteiktajiem jautājumiem un komentāriem. Pēc pirmā Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas posma saņemti 8 atzinumi no valsts iestādēm un atzinums no Rīgas brīvostas pārvaldes, 9 priekšlikumi no nevalstiskajām organizācijām, 136 priekšlikumi no iedzīvotājiem un 2 priekšlikumi no uzņēmumiem. Pēc otrā Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas posma saņemti 9 atzinumi no valsts iestādēm un atzinums no Rīgas brīvostas pārvaldes, 4 priekšlikumi no nevalstiskajām organizācijām, 9 priekšlikumi no iedzīvotājiem. Vides pārskata pielikumā ievietoti sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk. paziņojumi par sabiedriskās apspriešanas organizēšanu, institūciju sniegtie atzinumi, sanāksmju protokoli, iedzīvotāju un organizāciju izteiktie

priekšlikumi. Vides pārskata 3.pielikumā ievietotas tabulas „Priekšlikumi, komentāri un jautājumi par Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu SIVN VPP”, kurās apkopoti izteiktie priekšlikumi par teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskatu, kā arī sniegts autoru skaidrojums vai komentārs par izteikto priekšlikumu un norādīts uz attiecīgu Vides pārskata pilnveidošanu.

Pirmās sabiedriskās apspriešanas laikā iedzīvotāji un institūcijas izteica dažāda rakstura komentārus gan par Vides pārskatā ietverto informāciju, gan par teritorijas plānojuma grozījumos paredzētajām darbībām un ar to saistītajām vides ietekmēm. Visi izteiktie priekšlikumi apkopoti iepriekš minētajā Vides pārskata 3.pielikuma tabulā un uz visiem sniegts autoru komentārs, kā arī iespēju robežās tie ņemti vērā sagatavojot Vides pārskata 2.redakciju. Vides pārskata 2.redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā iedzīvotāju izteiktie komentāri galvenokārt saistīti ar ostas darbību un ietekmi uz vidi (sašķidrinātās gāzes objektu izvietošana pie pašas Daugavas ietekas jūrā, esošais vides stāvoklis un turpmākā attīstība Mangaļsalā), par iespējām piekļūt Daugavai arī ostas teritorijā, transporta infrastruktūras izvietojumu un atsevišķu teritoriju izmantošanu (Vecmīlgrāvī, Kurzemes priekšpilsētā, pie Mārupītes u.c.). Vides pārskata autori informē, ka Mangaļsalā paredzētas vairākas vietas, kas nodrošinās piekļuvi Daugavai un Adupei. Tomēr vietās, kur jau ir esoša intensīva Ostas apbūve (Rīnūži, Vecmīlgrāvis, Jaunmīlgrāvis, Sarkandaugava) uzņēmumi nevar garantēt drošu iedzīvotāju pārvietošanās iespēju starp ražošanas iekārtām un kravu transporta līdzekļiem. Pie tam, šāda pārvietošanās būtiski paaugstina arī avāriju risku uzņēmuma teritorijā. Iespēju robežās priekšlikums ņemts vērā teritorijas plānojuma grozījumos. Sniedzot komentārus par ostas attīstību, autori norāda uz Vides pārskatā konstatētajām ietekmēm un vienlaikus vērš uzmanību uz to, ka ostas attīstība Daugavas grīvai pieguļošajās teritorijās pozitīvi vērtējama attiecībā pret dzīvojamās apbūves teritoriju izvietojumu. Autori iespēju robežās snieguši komentārus arī par jautājumiem, kas neattiecas uz šiem teritorijas plānojuma grozījumiem un Vides pārskatu (plānotā ceļu infrastruktūra, teritorijas atļautās izmantošanas maiņa papildus grozījumos paredzētajiem nosacījumiem).

LR Vides ministrija atzinumā par Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumiem un Vides pārskatu norādījusi uz aktuālo informāciju vides likumdošanas jomā, kā arī atsevišķām neprecizitātēm faktu konstatācijā, izteikusi vairākus aizrādījumus saistībā ar trokšņa stratēģisko kartēšanu un prettrokšņu pasākumiem. Ministrija norādījusi uz nepieciešamību Vides pārskata gala redakcijā iekļaut informāciju par VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” plānoto attīstību, kā arī iestrādāt priekšlikumus un risinājumus Vides pārskatā konstatētās iespējamās negatīvās ietekmes samazināšanai (Spilves pļavās, Ķīšezera piekrastē). Informācija par lidostas plānoto attīstību iestrādāta Vides pārskata 8. nodaļā. Vides pārskatā ir norādīts uz teritorijas plānojuma grozījumiem, kas saistīti ar griežu populācijas iznīcināšanu un akcentēta uzmanība uz darbībām, kas nodrošinātu griežu populācijas saglabāšanu, kā arī doti autoru ieteikumi vides ietekmes samazināšanai plānotajai apbūvei Sužu ragā.

Par Rīgas teritorijas plānojuma grozījumu 2006.- 2018.gadam Vides pārskata 2.redakciju atzinumu sniedzis Rīgas domes Vides departaments, Rīgas brīvdostas pārvalde, vides un veselības institūcijas, Rīgas plānošanas reģiona administrācija, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, kā arī Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai, Vides konsultatīvā padome, Biedrība „Latvijas Zemes draugi” un Vides aizsardzības kluba pārstāve.

Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra un Valsts meža dienesta Rīgas Reģionālā virsmežniecība nav izteikusi iebildumus un komentārus par Vides pārskata 2.redakciju. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija norāda, ka Vides pārskata 2.redakcijā ir novērstas 2009.gada 17.marta inspekcijas izsniegtajā atzinumā norādītās neprecizitātes, kas saistītas ar kultūras mantojuma un tā aizsardzības jautājumiem un sniedz pozitīvu atzinumu par izstrādāto Vides pārskatu. Dabas aizsardzības pārvalde būtiskas nepilnības nav konstatējusi un konceptuāli atbalstījusi sagatavoto Vides pārskatu. Valsts aģentūra „Sabiedrības veselības aģentūra” izteikusi konkrētas prasības saistībā ar atkritumu tvertņu novietņu izvietojumu daudzdzīvokļu apbūves teritorijās un minētā informācija nodota Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam. Rīgas brīvostas pārvalde lūgusi precizēt informāciju, kas attiecas uz teritorijām ārpus Rīgas pilsētas – kā Rīgas brīvostas akvatorija ārējo reidu Rīgas jūras līcī un iespējamo pieļaujamo šo teritoriju izmantošanas ietekmes uz vidi novērtējumu. Autori norāda, ka minētās teritorijas neattiecas uz Rīgas administratīvo teritoriju un nav iekļaujamas šajā novērtējumā un vienlaikus norāda, ka jebkurai plānotās attīstības darbībai, kas saistīta ar būtisku vides ietekmi, saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām nepieciešams detalizēts ietekmes uz vidi novērtējums. Rīgas domes Vides aizsardzības departaments norāda uz nepieciešamību precizēt informāciju par notekūdeņu radīto piesārņojumu, kā arī norāda uz jaunāko pieejamo informāciju saistībā ar bijušās lidostas Rumbulas teritorijā, sadzīves atkritumu poligonā „Getliņi” un bijušajā sadzīves atkritumu izgāztuvē A.Deglava ielā esošo piesārņojumu, kā arī informē par bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtību pilsētā. Vides pārskats ir papildināts, t.sk. ar informāciju, kas balstīta uz jaunākajiem izpētes un monitoringa datiem.

Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai (turpmāk tekstā – Koalīcija), kā arī Vides konsultatīvā padome, norāda, ka īstenojot teritorijas plānojumā paredzētos risinājumus, tiks ietekmēta vide un pasliktināsies iedzīvotāju dzīves kvalitāte abpus Daugavas grīvai – Mangaļsalā, Vecmīlgrāvī, Daugavgrīvā, Bolderājā, teritorijās, kurās dzelzceļa satiksmi paredzēts palielināt vairāk kā 20 reizes, t.i. – Šķirotavā, Atgāzenē, Torņakalnā, Sarkandaugavā, Dzirciemā un Bolderājā, kur dzīvojamās mājas atrodas tuvāk par 100 m no dzelzceļa līnijas, kā arī visos Rīgas dzīvojamajos rajonos, kurus šķērsos dzelzceļa pievedceļi Krievu salas kravu apstrādes terminālim Ilguciemā, Āgenskalnā, Torņakalnā. Koalīcija uzskata, ka nav pieļaujams paredzēt plānojuma grozījumos iekļaut būtiskās dzelzceļa un autoceļu noslogotības izmaiņas, kas saistāmas ar ostas pārcelšanu tuvāk grīvai, jo Rīgas un Pierīgas transporta attīstības koncepcija jeb mobilitātes plāns joprojām nav izstrādāts un nav veikts šī dokumenta ietekmes uz vidi novērtējums un iesaka teritorijas plānojuma grozījumos iestrādāt nosacījumus, ka plānojumā paredzētās teritorijas atļautās izmantošanas izmaiņas Krievu salā, Mangaļsalā un Daugavgrīvā var stāties spēkā tikai pēc Rīgas un Pierīgas transporta attīstības koncepcijas jeb mobilitātes plāna izstrādes un tā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas. Vides pārskata autori atzīmē, ka nav lietderīgi atsaukties uz dokumentu (Rīgas un Pierīgas transporta attīstības koncepcija jeb mobilitātes plāns), kura izstrāde vēl nav un varbūt nekad netiks uzsākta. Birojā nav saņemta informācija par šāda plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu. Vienlaikus Birojs vērs uzmanību uz VAS „Latvijas Dzelzceļš” iniciēto projektu „Rīgas dzelzceļa tīkla, staciju un savienojošo sliežu ceļu rekonstrukcija Rīgas Brīvostas apkalpošanai, stacijas „Bolderāja” rekonstrukcija un stacija „Bolderāja – 2”

izveide”, kuram tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums un pašlaik tiek gatavots darba ziņojums. Vides pārskatā norādīts arī uz A/S „Latvijas Dzelzceļš” plāniem veikt pētījumu „Daugavas kreisā krasta dzelzceļa maršruta uz ostas teritorijām un starptautisko lidostu „Rīga”, kurā izvērtēs dzelzceļa izbūves projekta lietderību. Gadījumā, ja tiks izbūvētas jaunas dzelzceļa trases, pirms šo projektu realizācijas būs jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Koalīcija iesaka izvērtēt un noteikt Rīgas ostas kravu apgrozījumu maksimālo apjomu, jo pašlaik ostas kravu jauda noteikta 45 milj. tonnu gadā, bet dzelzceļa caurlaides apjomus plānojums paredz daudz lielākus, pie tam SIVN nepiedāvā ar ostas attīstību saistīto transporta risinājumu ieviešanas secīgumu. Vides pārskata autori, komentējot šo ieteikumu, cita starpā norāda, ka dzelzceļa caurlaidības rezerve 20% apmērā ir nepieciešama sakarā ar iespējamo ostas darbības nevienmērību un nav pamata šādam secīgumam, jo jautājumi ir cieši saistīti un risināmi vienlaikus. Birojs vērš uzmanību uz to, ka Rīgas domei, pamatojoties uz 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība”, jāizstrādā trokšņa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns. Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka Vides pārskatā ir konstatēts, ka ostas strauja attīstība pirms transporta infrastruktūras projektu īstenošanas var novest pie gaisa kvalitātes pasliktināšanās un trokšņa līmeņa pieauguma, Birojs rekomendē, izstrādājot trokšņa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānu, ņemt vērā arī iespējamo esošo dzelzceļa trašu un autoceļu noslogojuma palielinājumu, lai savlaicīgi plānotu un realizētu nepieciešamos risinājumus. Komentējot Koalīcijas izteiktos priekšlikumus saistībā ar plānotajām darbībām Krievu salā, autori sniedz komentārus par plānošanas dokumenta detalizācijas pakāpi, kā arī norāda uz to, ka limitējošais faktors, kas nosaka konkrētas darbības pieļaujamību konkrētā vietā un veidā ir gaisa kvalitātes robežlielumi. Projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” ietekmes uz vidi novērtējumā paredzēts izvietot gaisa kvalitātes monitoringa stacijas. Koalīcija izteikusi priekšlikumu Vides pārskatā iestrādāt nosacījumu teritorijas atļautai izmantošanai kultūras piemineklim Daugavas grīvas krasta nocietinājumu kompleksam un Mangaļsalā, uz ko Vides pārskata autori atbild, ka neatkarīgi no teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas normatīvie akti nosaka specifiskas prasības saimnieciskajām darbībām kultūras pieminekļu teritorijās un aizsargjoslās, kas nodrošina to aizsardzību, un teritorijas plānojuma grozījumos noteiktā izmantošana Daugavgrīvā un Mangaļsalā nav pretrunā ar Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumiem Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”. Arī Koalīcija vērš uzmanību uz termināļu izbūves iespēju akvatorijā (skat. Rīgas brīvdostas pārvaldes izteikto viedokli), kā arī norāda uz Vides pārskatā nepietiekami analizēto ietekmi, kas saistīta ar krasta līniju izmaiņām. Autori atzīst, ka Daugavas krasta līnijas iztaisnošana ir darbība, kas var radīt ietekmi uz vidi, tomēr SIVN ietvaros nav iespējama šādu ietekmju detaļa analīze. Lai reāli novērtētu izmaiņas, kas varētu notikt Daugavas krasta līnijas viena vai otra posma iztaisnošanas rezultātā, nepieciešama konkrēta informācija par projektu. Autori komentē darbības Žurku salā (pagaidu ligzdošanas vieta kajivēdīgiem putniem), kā arī norāda uz to, ka jebkuras darbības Ziemas ostā un saistībā ar Komēforta dambja saīsināšanu iespējamas tikai pēc detalizētas inventarizācijas un saskaņošanas ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju. Visi augstāk minētie Koalīcijas komentāri ir minēti arī Vides Konsultatīvās padomes vēstulē.

Biedrība „Latvijas Zemes draugi” lūdz izvērst Vides pārskata gaisa kvalitātes sadaļu, īpaši ar cieto daļiņu PM₁₀ situācijas analīzi un jo īpaši lielo satiksmes maģistrāļu tiešā tuvumā, kā arī precizēt pasākumus teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanas monitoringa nodrošināšanai. Saskaņā ar MK noteikumu prasībām stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā jāietver esošā vides stāvokļa raksturojums. Vides pārskatā minētās problēmas ir identificētas, kā arī norādīts uz turpmāk Rīgas domes veicamajiem pasākumiem. Minēto jautājumu detalizēts izvērtējums jāņem vērā izstrādājot Vides pārskatā minēto rīcības plānu trokšņa piesārņojuma novēršanai, kā arī gaisa aizsardzības jautājumi jārisina kontekstā ar plānoto attīstību. Šajā atzinumā Birojs jau norādījis uz nepieciešamību apkopot būtiskāko informāciju par veicamajiem monitoringa pasākumiem un norādīt uz monitoringā izmantojamiem vides stāvokli raksturojošiem indikatoriem, kas saistīti ar Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu realizāciju.

Izvērtētā dokumentācija:

Vides pārraudzības valsts birojā 2009.gada 13.maijā saņemtā SIA „Vides Konsultāciju Biroja” vēstule Nr.198/09, Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumi CD formātā, Vides pārskats (505lpp.) ar sešiem pielikumiem, t.sk. Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas materiāli, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja 2007.gada 24.augusta lēmums Nr.58-p „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”, Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 19.maija vēstule Nr.7-02/838, SIA „Vides Konsultāciju Biroja” 2009.gada 20.maija vēstule Nr.206/09 ar pievienotajiem materiāliem.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.
2. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 ar 2008.gada 25.novembra noteikumu Nr.980 grozījumiem „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.
3. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.
4. Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumi Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
5. Ministru kabineta 2006.gada 14.marta noteikumi Nr.204 „Dabas parka „Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
6. Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumi Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”.
7. 2004.gada 13.jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība”.
8. Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumi Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”.

9. 2001.gada 20.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”.
10. 2007.gada 18.septembra Ministru kabineta noteikumi Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (vadītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai”.
11. Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumi Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem”.
12. Ministru kabineta 2006.gada 30.augusta noteikumi Nr.690 „Noteikumi par Rīgas brīvostas robežu noteikšanu”.
13. Likums „Par piesārņojumu”.
14. Ministru kabineta 2002.gada 9.jūlija noteikumi Nr.294 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un iesniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”.
15. Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumi Nr.455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”.
16. Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirmpirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.
17. Teritorijas plānošanas likums.
18. Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi Nr.883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Secinājumi un rekomendācijas:

1. Vides pārskatā par Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumiem iekļauta informācija, ko izstrādātājs var nodrošināt, ņemot vērā pašreizējo zināšanu līmeni un novērtēšanas metodes, plānošanas dokumenta saturu, tā vietu plānošanas dokumentu hierarhijā un izstrādes un detalizācijas pakāpi, līdz kādai ir lietderīgi vērtēt ietekmi uz vidi attiecīgajā plānošanas stadijā.
2. Esošā vides stāvokļa izvērtējumā norādīts uz galvenajām pašreizējām vides problēmām pilsētā, kā arī sniegti autoru ieteikumi plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.
3. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma laikā veikta sabiedrības informēšana un Vides pārskatā detalizēti veikts sabiedriskās apspriešanas rezultātu un sabiedrības izteikto viedokļu izvērtējums, kā arī nodrošināta sadarbība ar institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un profesionālajām asociācijām.
4. Kā norādīts Vides pārskatā, plānošanas dokumenta grozījumi, lai arī kopumā ir lielā mērā precizējoša rakstura, izraisa dažādas ietekmes, kuras skar daudzu iedzīvotāju un zemes īpašnieku intereses, tamdēļ teritorijas plānojuma

grozījumiem un Vides pārskata projektam divas reizes realizēta pilna sabiedriskās apspriešanas procedūra, kas ļāvusi pilnveidot šos dokumentus un apzināt galvenās sabiedrības intereses plānoto grozījumu kontekstā. Ņemot vērā plānošanas dokumenta grozījumu apjomu un specifiku (grozījumi veikti gan daudzās atsevišķās teritorijās visā pilsētā, gan ostas teritorijā un lidostas apkārtnē, gan papildināti un precizēti apbūves noteikumi, gan izmaiņas veiktas paskaidrojuma rakstā un grafiskajās daļās) pozitīvi vērtējama izvēlēta metodika grozījumu būtiskuma izvērtēšanai ar mērķi izvērtēt visus grozījumus, bet prioritāru nozīmi pievēršot vides aspektā būtiskākajiem grozījumiem. Vides pārskatā identificētas vairākas teritorijas, kurās ietekmes pārskata autori raksturojuši kā negatīvas un piedāvāti ieteicamie risinājumi negatīvo ietekmju mazināšanai, kas raksturoti Vides pārskatā un iepriekš šajā atzinumā. Birojs rekomendē Rīgas domei, lemjot par konkrētu darbību akceptēšanu plānošanas dokumentā noteiktajās teritorijās, ņemt vērā un turpmāk realizēt Vides pārskatā paredzētos ietekmju mazināšanas pasākumus, tādējādi nodrošinot līdzsvarotu saimnieciskās darbības attīstību un vides aizsardzības prasības.

5. Vides pārraudzības valsts birojs vērš Rīgas domes uzmanību uz Vides pārskatā identificētajiem problēmjaudājumiem – atmosfēras gaisa piesārņojumu un paaugstinātu trokšņa līmeni – un, pieņemot turpmākos lēmumus, rekomendē ņemt vērā Vides pārskatā ieteiktos risinājumus to novēršanai vai samazināšanai, kas, ņemot vērā grozījumu apjomu un specifiku, netiek atkārtoti pārskaitīti šai atzinumā. Izvērtējot Vides pārskatu, Birojs konstatē, ka Vides pārskatā prioritāri identificētie vides jautājumi, kas aktuāli pilsētai kopumā, saistāmi ar gaisa piesārņojumu (NO₂, PM₁₀, benzols) un troksni, ko lielā mērā rada satiksme, tai pat laikā ir nepieciešams veikt virkni pasākumu, lai esošās ietekmes samazinātu un, realizējot jaunus projektus, iespējami novērstu jau sākotnējā projekta stadijā.
6. Vides pārskatā norādīts uz datu un informācijas ierobežoto apjomu atsevišķās jomās (sk. par virszemes ūdens un atmosfēras gaisa kvalitāti, meža ekosistēmu stāvokli u.c.). Vairākās jomās dati papildināti un precizēti sabiedriskās apspriešanas un Vides pārskata sagatavošanas gaitā un izvērtējot saņemtos institūciju vērtējumus. Ņemot vērā plānošanas procesa ilgtermiņa nozīmi pilsētas kopējā attīstībā un katra Rīgas iedzīvotāja dzīves apstākļos, turpmākajā periodā ir jāveic Vides pārskatā identificētās informācijas iegūšana un aktualizēšana, lai savlaicīgi novērtētu tendences pilsētas attīstībā kopumā un plānotu tieši prioritāros pasākumus. Šai nolūkā jau savlaicīgi jāveic pasākumi pieejamās informācijas aktualizēšanai, sistematizēšanai un vienotas sistematiskas pieejas nodrošināšanai, tai skaitā pilsētas dabas teritoriju uzskaitē, apsaimniekošanā un attīstībā. Ņemot vērā teritorijas plānojuma grozījumu raksturu un Vides pārskatā konstatētās aktuālās vides problēmas, Birojs rekomendē Vides pārskatā detalizētāk paredzēt un turpmāk realizēt konkrētus pasākumus vides stāvokļa un plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai, prioritāru uzmanību pievēršot galvenajām identificētajām ietekmēm.
7. Vides pārskatā kopumā ar negatīvu tendenci ir vērtēta teritorijas plānojuma grozījumos plānotā centralizēto inženierkomunikāciju izveides termiņu

pagarināšana vai atcelšana dažādos Rīgas rajonos. Ja ekonomisko apsvērumu rezultātā šādas izmaiņas grozījumos tiek realizētas, turpmāk plānojot tāda veida apbūvi, kas nav minēta Apbūves noteikumu 97.punktā, jāparedz atbilstoši risinājumi, kas nepasliktina vides stāvokli pieguļošajās teritorijās.

8. Centralizēto inženierkomunikāciju izveides risinājumi, t.sk. jau iepriekš apstiprinātajos plānošanas dokumentos veicamie infrastruktūras attīstības projekti satiksmes plūsmas pilnveidošanai un savlaicīgai optimizācijai, kuru prioritāra nepieciešamība atkārtoti aktualizēta Vides pārskatā, trokšņa un gaisa aizsardzības pasākumi, kā arī virkne citu dabas un vides aizsardzības jautājumu prasa ievērojamus ieguldījumus no Rīgas Domes un tās institūcijām, centralizēto komunikāciju īpašniekiem un A/S „Latvijas dzelzceļš”, arī kontekstā ar plānojumā un tā grozījumos izvirzīto uzdevumu izpildi. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, minēto jautājumu risināšanai virkne uzdevumu deleģēta Rīgas domes Attīstības un Vides departamentam, tomēr Rīgas domē plānots veikt strukturālas reformas. Šai kontekstā Birojs rekomendē izvērtēt atbildīgo Rīgas domes struktūrvienību atbildības sadalījumu vides jomā, lai nodrošinātu pārdomātu un sistemātisku vides aizsardzības jautājumu risināšanu, kā arī veicinātu sabalansētu un ilgtspējīgu plānošanas dokumentā paredzēto uzdevumu izpildi.
9. Lai arī pašreizējā ekonomiskajā situācijā pieejamo līdzekļu apjoms ir ievērojami sarucis, tomēr vairāki ilgtermiņa un īstermiņa pasākumi ir prioritāri realizējami gan lai nodrošinātu vides kvalitātes atbilstību normatīvo aktu prasībām, gan iedzīvotāju interešu un saimnieciskās darbības radīto ietekmju līdzsvarošanu. Pirms plānošanas dokumenta pieņemšanas, Birojs rekomendē Rīgas domei izvērtēt nepieciešamību integrēt Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumos šajā atzinumā un papildinātajā Vides pārskatā ietvertos ieteikumus, īpašu vērību pievēršot šādiem jautājumiem:

9.1. Gaisa piesārņojuma monitoringa sistēmas pilnveidei sadarbībā ar Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūru gaisa piesārņojuma kontrolei un samazināšanai (NO₂, PM₁₀, benzols), ņemot vērā arī perspektīvā paredzēto PM_{2,5} kontroles veikšanas nepieciešamību. Atbilstoši monitoringa un modelēšanas rezultātiem, kā arī ņemot vērā iepriekšējās rīcības programmas pasākumus un to rezultātus, atjaunojama un pilnveidojama vai izstrādājama jauna ilgtermiņa rīcības programma gaisa piesārņojuma samazināšanai Rīgas pilsētā, nepieciešamības gadījumā lemjot arī par konkrētu īstermiņa programmu izstrādi un realizāciju gaisa piesārņojuma samazināšanai konkrētajām vielām vai integrētas rīcības programmas izstrādi.

9.2. Izstrādes stadijā esošajā rīcības plānā trokšņa ietekmes samazināšanai ņemt vērā arī realizējamos jaunus attīstības projektus un atbilstoši realizēt nepieciešamos pasākumus sadarbībā ar A/S „Latvijas dzelzceļš” un citām institūcijām un projektu realizētājiem trokšņa izplatības ierobežošanai un ietekmes samazināšanai.

9.3. Teritorijās, kurās identificētas kopumā negatīvas ietekmes grozījumu veikšanas rezultātā, lemjot par konkrēto teritoriju izmantošanu, veicami Vides pārskatā norādītie papildus pasākumi ietekmju samazināšanai, lai nepasliktinātu vides stāvokli pilsētā (t.sk. Sužu ragā, Spilves lidlauka un plāvu

apkārtnē un identificētajās atsevišķajās tehniskās apbūves teritorijās stāvlaukumu un transformatoru stacijas izveidei).

9.4. Rekomendējam Rīgas domei izskatīt iespēju teritorijas plānojuma grozījumos plānotajām darbībām Rīgas brīvostas teritorijā, (ņemot vērā to saistošo noteikumu statusu), iestrādāt prasības:

9.4.1. kompleksas monitoringa sistēmas izveidošanai gaisa kvalitātes (īpaši benzola un cieto daļiņu) un trokšņa piesārņojuma, kā arī vidē novadāmo notekūdeņu kvalitātes izvērtējumam;

9.4.2. lietot kanalizācijas sistēmu izveidošanai un, nepieciešamības gadījumā atbilstoši teritoriju izmantošanas specifikai, arī attīrīšanai;

9.4.3. ievērojot piesardzības principu un atbilstoši monitoringa rezultātiem paredzēt speciālas prasības (piemēram, labāko pieejamo tehnisko paņēmieni izmantošana vai tīrākas ražošanas pasākumu ieviešana) uzņēmumiem, kuru darbība plānota teritorijās, kurās gaisa piesārņojums ir tuvs vai robežojas ar normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem.

9.5. Rūpniecisko teritoriju attīstība realizējama kontekstā ar esošo infrastruktūras objektu un inženierkomunikāciju pieejamību un laika ziņā saskaņojot to ar nepieciešamo infrastruktūras projektu savlaicīgu attīstību, pievēršot uzmanību arī trokšņa un vibrācijas ierobežošanai un samazināšanai jau projektēšanas stadijā.

10. Atsevišķi izvērtējami un atbilstoši precizējami vairāki grozījumos paredzētie risinājumi:

10.1. Vides pārskatā konstatētā pretruna par stāvu skaita palielināšanu plānotajām darbībām Mīlgrāvja un Čiekuru ielā SIA „Pro gāze SNGB” sašķidrinātās naftas gāzes bāzes ierobežojumu zonā;

10.2. Atbilstošajās Vides pārskata kartēs precizējama informācija par centralizēto inženierkomunikāciju ieviešanas laikiem atbilstoši sagatavotajiem paskaidrojuma raksta grozījumiem;

10.3. Plānojuma kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” nepieciešams iezīmēt Mīlestības salīņu atbilstoši teritorijas plānojuma grozījumos noteiktajai atļautajai (plānotajai) izmantošanai;

10.4. Plānojuma kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” precīzi iezīmējamas visas stāvparkiem paredzētās teritorijas.

11. Vides aspektā nodrošinot atbilstošos risinājumus, Birojs par piemērotāko uzskata alternatīvo piedāvāto stāvparka variantu Brīvības gatvē, vienlaikus akcentējams, ka stāvparku (to izvietojums, stāvu skaits un platība) izveide ir sinhronizējama ar atbilstošo sabiedriskā transporta sistēmas prioritāru attīstību, lai sasniegtu izvirzītos mērķus un samazinātu gaisa piesārņojumu pilsētas centrā kopumā.

12. Rīgas domei, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 ar 2008.gada 25.novembra noteikumu Nr.980 grozījumiem „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļā noteiktajam, jāinformē sabiedrība par Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma

2006.-2018.gadam grozījumu pieņemšanu. MK noteikumu 27.punkta noteiktajā kārtībā pašvaldībai jā sagatavo informatīvs ziņojums par to,

- kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
- kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
- pamatojums, kāpēc no visiem iespējamiem risinājuma variantiem izraudzīts pieņemtais variants;
- ziņas par pasākumiem plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, norādot monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus.

13. Lai konstatētu Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izstrādātu grozījumus plānošanas dokumentā, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa, pašvaldības veikto pētījumu un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā, ņemot vērā, ka Biroja 2005.gada 16.decembra atzinumā Nr.24 „Par Vides pārskatu Rīgas pilsētas attīstības plānam (2006.-2018.)” noteiktais monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņš ir 2009., 2013. un 2017.gads.

Direktors

A.Lukševics